

บรรณาธิการ

ปิดฉากลงอีกครั้งกับปีเสือ (๒๕๕๓) ในปีนี้วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๔ ฉบับ ได้รวบรวมเนื้อหาในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่มากมายกว่า ๔,๐๐๐ โครงการที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยการคัดสรรเรื่องราวนับแต่ก่อนเกิดโครงการ ความทุกข์ยากเดือดร้อนของราษฎร จนกระทั่งแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มาจากการศึกษาเรียนรู้และพบเห็นความทุกข์ยากเดือดร้อนด้วยพระองค์เอง และได้พระราชทานพระราชดำริหาทางแก้ไขด้วยพระอัจฉริยภาพและสายพระเนตรที่ยาวไกลทำให้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่พระราชทานได้สร้างผลประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติส่งผลให้ราษฎรรอดพ้นจากความยากลำบากมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มีทรัพยากรธรรมชาติเพียงพอต่อการดำรงชีพ และยั่งยืนสืบต่อลูกหลาน

นอกจากการพระราชทานพระราชดำริด้วยพระองค์เองแล้วยังมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้พระราชทานจากการขอพระราชทานความช่วยเหลือตามที่ราษฎรร้องขอหรือที่เรียกว่า การถวายฎีกา ซึ่งในแต่ละปีมีราษฎรได้รับความเดือดร้อนและขอพระราชทานความช่วยเหลือกว่า ๕๐๐ โครงการ และเมื่อทรงพิจารณาแล้วเห็นว่าสามารถดำเนินการได้จริงตามความต้องการของราษฎรจะพระราชทานความช่วยเหลือโดยรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนั้นวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริฉบับที่ ๔ / ๒๕๕๓ นี้จึงได้นำเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดจากพระมหากรุณาธิคุณ ผลสำเร็จจากโครงการสู่ประโยชน์สุขต่อราษฎรทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังบทความพิเศษ เรื่อง “ป่า-ดิน-น้ำ ต้นทางป่าไม้...ปลายทางประมง... มุมมองจากการฝึกรอบม” ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ ซึ่งถ่ายทอดจาก ดร.ฉันทนา สุวรรณธาดา ผู้ถ่ายทอดความรู้ที่สำเร็จแล้วตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้กับผู้เข้าอบรมจากแดนไกลประเทศติมอร์-เลสเต และเรื่องราวเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาท่วมที่จังหวัดนครราชสีมา “น้ำพระทัยสู้ภัยน้ำท่วม” และความสุขที่ราษฎรได้รับจากพระมหากรุณาธิคุณในคอลัมน์แนะนำโครงการ “สถานีแห่งความหวังเชื่อมสู่ดินที่ถิ่นชุมแพ” “ปาล์มน้ำมันพลังงาน...ที่เลือกได้” ต้นแบบการพัฒนาเพื่อเป็นทางเลือกที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอฯ “ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา:สัมฤทธิ์ผลจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ในคอลัมน์ประโยชน์สุขปวงประชา ตลอดจนคอลัมน์ประชาหน้าใส กับเรื่องราวที่ถ่ายทอดผ่านโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ “ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณและรู้คุณค่า คำว่า “น้ำคือชีวิต” ที่ไม่ควรพลาดที่จะต้องติดตามคือ “ครูเกษตกรในศูนย์เรียนรู้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” จากผลสำเร็จที่พิสูจน์แล้วและสามารถจับต้องได้ อีกหนึ่งความรู้ที่ควรสืบทอดคือ “พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท” และผลสำเร็จจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐที่สำเร็จได้จาก “องค์กรพอเพียงก่อประโยชน์กำลังสาม” ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรหนึ่งบทเรียนที่ควรถ่ายทอดเพื่อความยั่งยืน ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นจะนำไปสู่... เพิ่มพูนสุขปวงประชา...อย่างแท้จริง

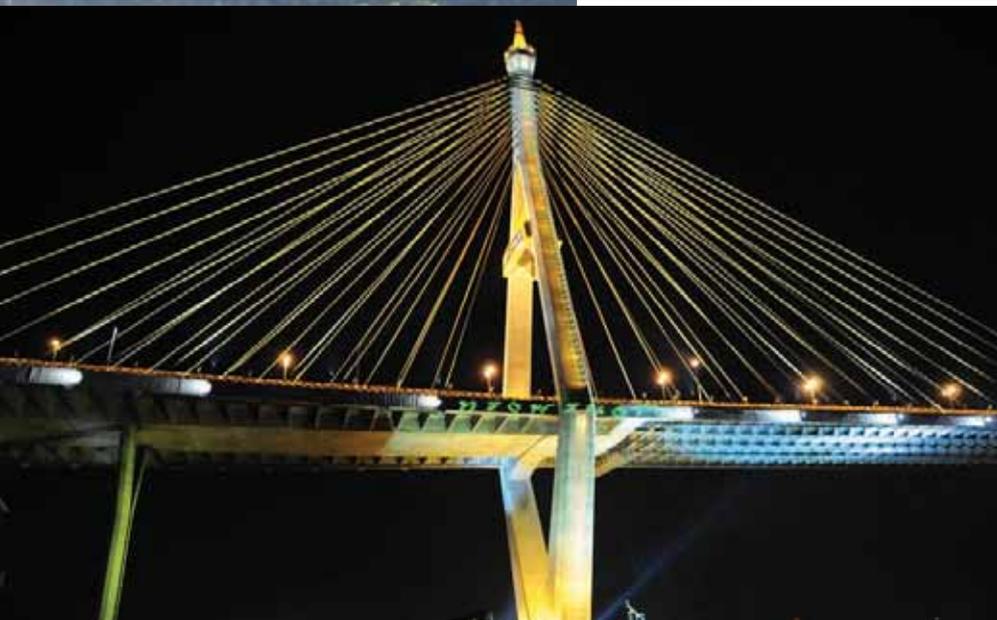
ส.ค.ส.พระราชทาน ๒๕๕๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสพระราชทานพรปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๔ แก่พสกนิกรชาวไทย เมื่อคืนวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ความว่า

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพรแก่ท่านทุก ๆ คน ให้มีความสำเร็จสมประสงค์ในสิ่งที่ปรารถนา ความปรารถนาของทุกคนคงไม่แตกต่างกันนัก คือ ต้องการให้ตนเอง มีความสุขความเจริญ และให้บ้านเมืองมีความสงบร่มเย็น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน
พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี โดยเรือพระที่นั่งอังสนาไปทรงเปิดประตูระบายน้ำ
คลองลัดโพธิ์และทรงเปิดสะพานภูมิพล ๑ สะพานภูมิพล ๒
อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

TECHNIQUE ประกอบแสงสีเสียงบน สะพานภูมิพล

โครงการประตุน้ำคลอง ลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็น โครงการที่ช่วยร่นระยะทางการไหลของน้ำ ในแม่น้ำเจ้าพระยาลงสู่ทะเลได้รวดเร็วขึ้น จากความยาว ๑๘ กิโลเมตร เหลือเพียง ๖๐๐ เมตร ลดระยะเวลาการไหลของน้ำ จาก ๕ ชั่วโมง เหลือเพียง ๑๐ นาที ส่งผล ให้สามารถลดระดับน้ำหลากในลุ่ม เจ้าพระยาตอนล่าง และช่วยลดระยะเวลา น้ำท่วมขังลงในพื้นที่กรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลได้เป็นจำนวนมาก

สะพานภูมิพล ๑ และสะพาน ภูมิพล ๒ เป็นโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างขึ้น เมื่อปี ๒๕๓๘ เพื่อเป็นโครงข่ายถนน รongรับการขนถ่ายลำเลียงสินค้าจาก ท่าเรือกรุงเทพฯ ต่อเนื่องไปจนถึงพื้นที่ อุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ และภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ เพื่อมิให้ รถบรรทุกวิ่งเข้าไปในตัวเมืองหรือทิศทางอื่น อันเป็นสาเหตุของการจราจรติดขัด โดยรอบ

วันพุธที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเรือพระที่นั่งอังสนาไปทรงเปิด ประตุน้ำคลองลัดโพธิ์ และทรง เปิดสะพานภูมิพล ๑ สะพานภูมิพล ๒ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และเมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงบริเวณ ปากคลองประตุน้ำคลองลัดโพธิ์ ตำบล ทรงคนอง อำเภอบางพลี จังหวัด

สมุทรปราการ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี กราบบังคมทูลรายงาน จากนั้นทรงประทับพระที่นั่งบนแท่นที่ฉาย ภาพแผนที่ เพื่อทรงเปิดประตุน้ำ คลองลัดโพธิ์ และสะพานภูมิพล ๑ สะพานภูมิพล ๒ ทอดพระเนตรวิทัศนั เทคนิคพิเศษเล่าเรื่องประตุน้ำ คลองลัดโพธิ์โดยการแสดง PYRO TECHNIQUE ด้านหลังของประตุน้ำ คลองลัดโพธิ์ และสะพานภูมิพล ๑ สะพานภูมิพล ๒ โดยการแสดง PYRO

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส และสงขลา

ระหว่างวันที่ ๑ - ๓ ตุลาคม

๒๕๕๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในการนำคณะกรรมการรางวัลนานาชาติมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลในพระบรมราชูปถัมภ์เยี่ยมชมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส โดยมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนนราสิกขาลัย อำเภอเมืองนราธิวาส โรงเรียนบ้านเขาดันหยง

ทอดพระเนตรการแสดง และกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน ต่อมาเสด็จฯ ไปยังมัสยิดเขาดันหยง ทอดพระเนตรการดำเนินงานการก่อสร้างห้องละหมาดของสุภาพสตรี จากนั้นเสด็จฯ ไปยังโครงการเลี้ยงแพะนมบ้านเขาดันหยง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาดันหยง และบ้านนายสะดี อีซอ ผู้ช่วยผู้ดูแลพระตำหนักทักษิณราชินีเวคิน เพื่อทอดพระเนตรวิถีชีวิตความเป็นอยู่

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ เสด็จฯ ไปยังศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองนราธิวาส ทอดพระเนตรโครงการแกล้งดี สวน ๗๒ พรรษา ทอดพระเนตรพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ฯลฯ ต่อมาเสด็จฯ ไปยังวัดพระพุทธ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ทอดพระเนตรกิจกรรมงานทอผ้า ปักผ้า สานกระจูด ฯลฯ พร้อมทั้งทอดพระเนตรการเรียนการสอนและการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริของโรงเรียนวัดพระพุทธ จากนั้นเสด็จฯ ไปยังโรงเรียนอัสสัมชัญหืออิสลามียะห์ ทอดพระเนตรการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอาหรับ

ภาษามลายู และภาษาจีน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ เสด็จฯ ไปยังโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในการนี้ได้พระราชทานพระราชนุญาตให้อธิการบดี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นำรองศาสตราจารย์ชาคริต ทองอุไร ผู้อำนวยการสถานีวิจัยและพัฒนาพลังงานทดแทนจากน้ำมันปาล์มและพืชน้ำมัน เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายอนุสิทธิบัตรวิธีการทดสอบคุณภาพไบโอดีเซลโดยใช้ไมโครเวฟ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเกี่ยวข้าว ณ แปลงสาธิต การเกษตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเกี่ยวข้าว ณ แปลงสาธิตการเกษตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก โดยมีนายสุเมธ ตันติเวชกุล

เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. เฝ้าฯ รับเสด็จสืบเนื่องจากเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ มาทรง

โยนกล้าข้าวในแปลงนาสาธิตการเกษตร ต่อมาศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ได้จัดกิจกรรมให้เกษตรกรและนักเรียนนายร้อย จปร. มีส่วนร่วมในการดำนา โดยจัดกิจกรรมปลูกข้าว ประกอบด้วยวิธีการโยนกล้า

การปักดำ และวิธีใช้เครื่องปักดำแบบเดินตาม และบำรุงรักษาโดยใช้เกษตรกรเคมี คือการใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโต และใช้วิธีเกษตรอินทรีย์ คือใส่แทนดินในการบำรุงดิน พร้อมด้วยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด โดยทั้งสองวิธีดังกล่าว ไม่มีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชทุกชนิด เนื่องจากควบคุมแมลงศัตรูข้าวโดยวิธีการจัดการระบบนิเวศในนาข้าว ด้วยการปลูกพืชดึงดูดศัตรูธรรมชาติบนคันนา ได้แก่ ต้นดาวเรือง บวบแตงกวา กระเพราฯ ข้าวโพด และไม้ดอกต่างๆ 🐜

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในเขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต และพังงา

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนและโครงการอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริในเขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต และพังงา โดยมีรายละเอียดดังนี้

เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนอนุบาลหมู่บ้านเด็กโสสะภูเก็ต เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เลขที่

๘๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ทอดพระเนตรกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ต่อมาเสด็จฯ ไปยังโรงเรียนคุระบุรีชัยพัฒนาพิทยาคม อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

และโครงการช่วยพัฒนา – กาชาดไทย (บ้านทุ่งรัก) อำเภอดุสิต จังหวัดพังงา เพื่อทรงติดตามผลการดำเนินงานของโครงการฯ

โครงการช่วยพัฒนา – กาชาดไทย (บ้านทุ่งรัก) เป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริให้มูลนิธิช่วยพัฒนาสภาพกาชาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อ

ช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ โดยดำเนินการจัดสร้างเป็นชุมชนตัวอย่าง สร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน บ้านพักถาวร ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร และฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ราษฎรสามารถอยู่อาศัยและประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริกับ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. เกี่ยวกับการดำเนินโครงการไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา สรุปความว่า

๑) ควรพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ โดยเน้นพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ให้มีรูปลักษณ์ที่น่าซื้อ และพัฒนารูปแบบการบรรจุภัณฑ์ให้สามารถรักษาความสดของดอกไม้ได้นานมากยิ่งขึ้น

๒) ควรเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้กระถาง

หลังจากนั้น เสด็จฯ ไปยังสถานสงเคราะห์บ้านดอนบอโกลางสัก จังหวัดพังงา และโรงพยาบาลท่ายเหมือง อำเภอท่ายเหมือง จังหวัดพังงา เพื่อทอดพระเนตรการดำเนินงานของโรงพยาบาล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในเขตพื้นที่จังหวัดตาก

ระหว่างวันที่ ๒๗-๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนที่ดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนศึกษาสงเคราะห์ ๒ ตำบลแม่กุก อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทอดพระเนตรการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่กลองคี ตำบลโมโกร อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหม่องก๊วะ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และโรงเรียนท่านผู้หญิงวิไล อมาตยกุล ห้องเรียนสาขาบ้านกุยเลอตอ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ทอดพระเนตรการสาธิตการสอน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ เสด็จฯ ไปยังศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวน

ชายแดนบ้านทิวะเบยทะ หมู่ที่ ๑๐ ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านวะกะเลโค๊ะ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลแม่ตื่น อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา แม่ฟ้าหลวง บ้านฮะโกร ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ตำบลท่าสองยาง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ในการเสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนต่าง ๆ ครั้งนี้ได้พระราชทานสิ่งของแก่ ครู ผู้แทนนักเรียนชาย-หญิง พร้อมกับพระราชทานเครื่องนุ่งห่มกันหนาว และพันธุ์ไม้ผลแก่ผู้แทนชาวบ้าน จากนั้นเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทาน และราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ

■ **ดูงานด้านฝายต้นน้ำลำธาร**
ในพื้นที่สาธิตคงไม่เพียงพอ
การได้ลงพื้นที่จริงจะ
ซาบซึ้งมากยิ่งขึ้น

ป่า-ดิน-น้ำ...ต้นทางป่าไม้... ปลายทางประมง... ...มุมมองจากการฝึกอบรม

■ **ดร. ฉันทนา สุวรรณธาดา***

*อาจารย์พิเศษภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หากจะมองการฝึกอบรมเป็นเพียงการถ่ายทอดความรู้และการฝึกหัดเพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางปฏิบัติจากวิทยากรสู่ผู้เข้าฝึกอบรมและมองการประเมินผลของการฝึกอบรมเพียงเพื่อทราบถึงผลบรรลุของการดำเนินการมองเช่นนั้นดูจะครบถ้วนตามจุดประสงค์ แต่เมื่อใดก็ตามที่มีการให้ความสำคัญต่อการเก็บรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ รวมถึงมุมมองของผู้คนที่

เกี่ยวข้อง ตลอดช่วงเวลาของการฝึกอบรมด้วยแล้วประโยชน์ที่จะเกิดตามมา ก็คือการมีบันทึกที่เสนอข้อมูลหลายๆ ด้านในแง่มุมที่น่าใส่ใจ ที่สะท้อนให้เห็น และสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ จากงานฝึกอบรมนั้น ๆ สามารถคาดการณ์ได้ถึงสิ่งอื่นที่อาจจะเกิดตามมา

การฝึกอบรมมีทั้งภาคบรรยายอภิปรายปฏิบัติ และศึกษาดูงาน

■ ถ่ายทอดความรู้ความสำคัญและความสัมพันธ์ของ ป่า ดิน และน้ำ ได้อย่างสมบูรณ์ เมื่ออยู่ในบรรยากาศแบบป่าๆ

วาระที่ได้มีโอกาสร่วมกับวิทยากรท่านอื่น ๆ ที่เป็นคณะทำงานและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำรินในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จากประเทศติมอร์-เลสเต (Timor Leste) ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ๒๕๕๓ นั้นถือได้ว่าเป็นวาระพิเศษ ด้วยเหตุที่การฝึกอบรมในวาระนี้เป็นการฝึกอบรมในลักษณะที่ไม่ซ้ำแบบ ทั้งฝ่ายนักเรียนและฝ่ายคุณครู นับตั้งแต่จำนวนนักเรียนที่มีมากถึง ๒๗ คน เป็นนักเรียนที่มาจากต่างแดน จากสายอาชีพและพื้นฐานประสบการณ์ที่หลากหลาย ช่วงเวลาของการฝึกอบรมนานถึง ๑๒ สัปดาห์ และภาษาที่ใช้สื่อสารมีความแตกต่างกัน ทำให้การฝึกอบรมเริ่มต้นด้วยความหนักใจไปถ้วนหน้า โดยเฉพาะในฝ่ายครู ความหนักใจดังกล่าวอยู่ที่การบริหารและการจัดการชั้นเรียน ไม่ได้อยู่ที่เรื่องราวที่จะต้องสอนกันเลยแม้แต่น้อย เนื่องจากสาระที่จะถ่ายทอดนั้นเป็นสาระที่พัฒนามาจากแนวพระราชดำริของ

■ Ximen และเพื่อนยอมรับผลดีที่เกิดจากการควบคุมไฟฟ้าและการกันไฟด้วยพื้นที่ป่าเปียก ด้วยเห็นชัดเจนถึงผลที่มีต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันเป็นเรื่องราวของการศึกษาทดลองและการขยายผลที่อยู่บนพื้นฐานของความ เป็นจริงและบนพื้นฐานของธรรมาภิบาล

ในช่วงแรก ๆ ของการฝึกอบรม ผู้คนรอบด้านที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่ ผ่านไปผ่านมาแวะเวียนมาไล่ถามด้วยความ เป็นห่วง เมื่อเห็นจำนวนนักเรียนที่ มากมายเต็มห้องเรียนหรือเต็มพื้นที่ลงงาน และได้ยินสำเนียงภาษา **เตตุ้ม (Tetum)** ในกลุ่มของนักเรียน กลบสำเนียงภาษา อื่น ๆ เกือบหมด แต่ความกังวลดังกล่าว

ได้คลี่คลายลงเมื่อเวลาผ่านไป ใครต่อใคร เริ่มชินกับการเห็นบรรยากาศในห้องเรียน ที่บางครั้งดูเคร่งเครียดเอาจริงเอาจัง แต่บ่อยครั้งก็ดูผ่อนคลาย สรรพเสียงของ ภาษาที่ปนเป อังกฤหรือไทยหรืออังกฤปนไทยจากครู เตตุ้มและอังกฤหรือ อังกฤปนเตตุ้มจากนักเรียน เป็น บรรยากาศที่เชิญชวนให้บรรดาผู้ สังเกตการณ์ไปปรากฏตัวในชั้นเรียน เป็นระยะ ๆ ในเชิงประเมินสถานการณ์ ของการอยู่รอด ถิ่นช่วงต้นและผ่อนคลาย ในช่วงปลาย ด้วยหมดกังวลกับปัญหา

ของการสื่อสารในชั้นเรียน ความยุ่งยาก ทั้งหลายทั้งปวงด้านภาษานี้ลงเอยได้ ด้วย**ความเพียร** ของทั้งนักเรียนและครู โดยเฉพาะนักเรียนที่ภาษาอังกฤษค่อนข้าง เข้มแข็ง ผู้เพียรถอดความจากครูสู่เพื่อน **และความเพียร**จากครูผู้มีภาษาไทยดีเยี่ยม ขมิขม้นถ่ายทอดภาษาที่ตนเองถนัด ผ่านครูคนนั้นคนนี่ที่พูดอังกฤไปสู่ นักเรียนอีกทอดหนึ่ง อาจจะต้องลุ้น แต่มีมิตรภาพบังเกิด อย่างไรก็ตามทั้งครู และนักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาภาษา ต่างประเทศให้กับตนเอง

■ John และ Sores จับคู่กันถกสาระการสร้างความชุ่มชื้นให้กับป่าในวันที่ดูฝายต้นน้ำ ลำธารที่แม่ฮ่องกลาง

เงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน ความหลากหลายในสายอาชีพของ พวกเขาและช่วงเวลาที่ค่อนข้างยาวของ การฝึกอบรม **เงื่อนไข**ที่เคยคิดว่าจะเป็น อุปสรรคในการเรียนกลับเป็นเงื่อนไข **ที่ให้คุณ** การที่มีทั้งนักวิชาการป่าไม้ นักวิชาการประมง นักวิชาการเกษตร นักส่งเสริมการเกษตร ทั้งในระดับผู้วางแผน ผู้ปฏิบัติงาน และเจ้าหน้าที่สนาม มา อยู่ร่วมกันในภาคของนักเรียน ซึ่งไม่ ต่างออกไปจากภาคของครู มีส่วนใน การ**ส่ง**ให้เนื้อหาของ การเรียนรู้นั้น พื้นฐานปรัชญาและพระราชดำริของ

■ Belo และ เสรี ชื่นชมชาวบ้านดอนมูลที่พากเพียรใช้เวลา กว่า ๒๐ ปี เพื่อฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมและรักษาไว้ให้ชุ่มชื้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในด้านการฟื้นฟูป่า การพัฒนาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งทรัพยากรการเกษตร วิธีเกษตรกรรมที่พึ่งตนเองพอเพียง และยั่งยืน เหล่านี้เกิดความขัดแย้ง เห็นจริง และสอดคล้องกันนักเรียนที่เป็นนักป่าไม้เอ่ยว่า ในชั้นเรียนแห่งนี้นับได้ว่าเป็นครั้งแรกของการปรากฏตัวของเขาทั้งหลายในสภาวะที่พวกเขาสามารถร่วมอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับความแห้งแล้งและขาดแคลนที่มีผลในทางลบต่อการเกษตรของติมอร์-เลสเต ท่ามกลางเพื่อนนักเกษตรและนักส่งเสริมเกษตร สามารถร่วมแจ

■ Sabino, Tooki และ Soares ที่แม้จะเป็นนักประมงแต่ก็อด้อัจฉริยะกับ miracle grass ไม่ได้

■ แล้วเพื่อนๆ ชาวติมอร์-เลสเต ก็รู้ว่าถ้าช่วยกันทำ ไม่ว่าจะฝายหิน+ฝายซีเมนต์ หรือ ฝายหิน+ไม้ไผ่ก็เสร็จได้ภายในวันเดียว

■ ศึกษาดูงานที่สวนผสมผสานของคุณสินชัย

เหตุของปัญหาและโยงใยให้เกี่ยวข้องกับ การตัดไม้ทำลายป่าและการชะล้างพังทลายของดินบนที่สูง สามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาโดยอ้างหลักการที่ได้เรียนรู้จากแนวพระราชดำริได้อย่างมั่นใจ ด้วยเข้าใจในเหตุและผลแตกต่างจากกาลที่ผ่านมา ที่ไม่กล้าและได้แต่นิ่งเฉย ในขณะที่นักเรียนที่เป็นนักประมงบอกว่าแนวทางของการใช้แหล่งน้ำธรรมชาติแหล่งเล็กแหล่งน้อยในการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์

■ Ba Ba ชื่นชมสวนผักอินทรีย์ของ
คุณจรรยา ที่ทำปุ๋ยใช้เองจากเศษพืช
แต่ก็เลี้ยงกบไว้เป็นอาหารด้วย

น้ำโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งน้ำ
ขนาดใหญ่ รวมทั้งแนวทางในการกักเก็บ
น้ำไว้ในสวนในไร่ การบูรณาการการใช้น้ำ
นั้นกับการเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมกับสัตว์บก
เป็นแนวทางที่เป็นไปได้อย่างยิ่งสำหรับใช้
แก้ปัญหาการเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกรใน
ประเทศที่ขาดแคลนน้ำเพื่อเกษตรกรรม
เช่นประเทศของเขา เพียงแต่ให้มีวิธีการ
ในการบริหารการใช้น้ำที่เหมาะสม ตาม
ตัวอย่างที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน การทำ
ความเข้าใจในหลักการ การวิเคราะห์
จากกรณีศึกษา การสนทนา ซักถาม เพื่อ
เปรียบเทียบกับสถานการณ์และความเป็น
จริงที่เกิดขึ้นและมีอยู่ในพื้นที่ของ
ตนเองต่าง ๆ เหล่านี้ เกิดขึ้นได้เพราะ
เวลาของการฝึกอบรมมีมากพอสำหรับ
การรับรู้เนื้อหาที่ลึกซึ้งในรายละเอียด

การศึกษาดูงานในพื้นที่ของ
เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ
ไม่ว่าจะในรูปแบบของเกษตรกรรม
ผสมผสาน เกษตรพอเพียง เกษตร
ทฤษฎีใหม่ และเกษตรอินทรีย์ก็ตาม
นักเรียนหาสาระความรู้ได้เต็มที่โดย
ไม่มีกรอบของเวลาคอยเร่งรัด การมี
โอกาสได้สนทนากับเกษตรกรทำให้นัก
เรียนฝ่ายนักเกษตรและนักส่งเสริม
เกษตรเกิดความมั่นใจว่าอาชีพ
เกษตรกรรมสามารถปฏิบัติได้แม้ใน

■ เรียนรู้การฝึกทำปุ๋ยอินทรีย์
จากวัสดุเหลือใช้ ทำให้รู้ว่า
ปุ๋ยหมักกองใหญ่ใช้เวลานาน
ในการย่อยสลาย แต่ถ้าใช้ बै้า
ช่วยให้กองปุ๋ยมีขนาดเล็กกลง
จะใช้งานได้เร็วขึ้น ส่วนปุ๋ยน้ำ
นั้นหมักได้เร็วกว่าแต่ใช้งาน
แตกต่างกัน

พื้นที่ที่ขาดแคลน ถ้ารู้วิธีการหมุนเวียนทรัพยากรการเกษตรต่างๆ ใช้ของเหลือจากฟาร์มและจากครัวเรือน ใช้เศษวัสดุจากการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์มาแปลงเป็นปุ๋ยเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน การกักเก็บน้ำไว้ใช้ภายในไร่นาสวนเกิดประโยชน์หลายด้าน แม้แต่การใช้พื้นที่และการใช้ทรัพยากร

ในพื้นที่เกษตรของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุดก็สามารถทำได้ หากมีการวางแผนและการจัดการที่ถูกต้อง ที่พอเหมาะพอควร ในช่วงหนึ่งของการอภิปรายเชิงบูรณาการเพื่อเตรียมสรุปบทเรียนและประเมินผล John (J.B.D. Santos) ผู้ซึ่งไม่ว่าจะไปไหนก็ตามจะมีกระดาดแผ่นหนึ่ง

ติดกระเป่าเสื้อไว้เสมอ กระดาดนั้นเขียนรูปสามเหลี่ยมไว้ โดยมีมุมหนึ่งของสามเหลี่ยมเป็นคำว่า **ป่า** และอีกสองมุมเป็นคำว่า **ดิน** กับ **น้ำ John** เลี้ยงมาที่กลุ่มของ**ครูใหญ่** โดยมี **เสรี (J.J. Cristovao)** และ **Sores (J. Soares)** ตามมาด้วย ทั้งสามมีสีหน้าผ่อนคลาย ดูไม่เคร่งเครียด

■ ปลูกข้าว เกี่ยวข้าว วิธีเดียวกันแต่ชาวติมอร์-เลสเต นวดข้าวด้วยฝ่าเท้าคนไทยกำแล้วฟาด

■ Juliana และ Luis สามารถอยู่ในฟาร์มนี้ได้โดยไม่ต้องซื้ออาหารจากภายนอก

เหมือนเคย **John** บอกว่าเขาเติมพื้นที่
ด้านในของสามเหลี่ยมของเขาได้สมบูรณ์
แล้วจากการอ่านสมุดโน้ตของ **เสรี** สมุดที่
เสรี เรียกว่า **ตำรา** ชื่อของตำรานี้ถอดความ
จากภาษาเขตัมได้ว่า **Upstream Forest...
Downstream Fishery... The Concept
of Forest, Soil and Water from the
Great King of Thailand**

เนื้อหาที่บันทึกในตำราเขียน
ด้วยภาษาเขตัมเช่นกัน คำสำคัญต่าง ๆ
เขียนด้วยภาษาอังกฤษ มีลูกศรโยงไปมา
เมื่อศึกษาดูจึงได้คำตอบว่าเหตุใด **John**
จึงมีที่ท่าสบายใจเสียยิ่งนัก **Sores** ย้ำว่า
“**ธรรมชาติยังใจละ ต้องคิดถึงธรรมชาติ
ให้มาก**” **Jose (J. Soares), Tooki (B.D.
Santos)** และ **Sabino (S.L. Adonia)**
เจ้าหน้าที่ประมงกระเถิบเข้ามาร่วมวงด้วย
Sabino บอกว่า เขาเองก็มีตำราสู่ปลาย
ทางจากคำสอนของ**พระมหากษัตริย์ไทย**
สำหรับเขา จากนี้การประมงจะไม่ใช้

■ ถึงแม้ว่าจะเลี้ยงสัตว์มากกว่าปลูกพืช
แต่ก็พอกินพอใช้อยู่ในฟาร์มของ
ตนเอง

Juliana บันทึกความ
สำคัญของการขยาย
พันธุ์พืชไว้ใช้เอง

เพียงแค่การเลี้ยงปลาอีกต่อไป **Ba Ba (S.D.R. Baba)** นักส่งเสริมเกษตรกรผู้ดูแลหมู่บ้านเกษตรกรรมบนพื้นที่ดอน ไกลออกไปทางเขตชายแดน หมู่บ้านนี้และหมู่บ้านอื่นๆ ข้างเคียงมีโอกาสน้อยมากในการได้รับการดูแลและสนับสนุนจากรัฐด้วยเหตุที่อยู่ไกลโข **Ba Ba** เป็นผู้สรุปปิดท้ายการอภิปรายโดยยกเกษตรกรไทยบางคนที่เขาประทับใจมากกล่าวเป็นตัวอย่างเพื่อให้เห็นว่าการยึดการพึ่งตนเองเป็น

หลักเมื่อเริ่มอาชีพเกษตรกร แล้วอยู่อย่างพอเพียง จะทำให้พบความสำเร็จในอาชีพนั้นได้ในที่สุด

Ba Ba มั่นใจว่าเกษตรกรของเขาจะทำได้เช่นกัน ถ้ากระตุ้นให้มีความภาคภูมิใจอยู่เสมอ ไม่คอยแต่รอความช่วยเหลือ

การฝึกอบรมเสร็จสิ้นลง การประเมินผลระบุการบรรลุถึงจุดประสงค์ แต่สิ่งที่หลงเหลืออยู่ในความคำนึงของ

■ เพาะเห็ดที่นั่นไม่ยาก สามารถ
ดัดแปลงวัสดุพื้นบ้านมาใช้
เพาะเห็ดได้หลายชนิด

■ งานฝึกทำกระชังปลาและปล่อยปลา
ลงกระชังสนุกที่สุดสำหรับนักประมง

ครู โดยเฉพาะครูบางคนที่ได้คลุกคลีกับศิษย์ คือความภูมิใจ ที่ได้เสนอโอกาสให้เพื่อนมนุษย์จากแดนไกลโพนได้เรียนรู้แนวทางและคำสอนของ**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** อย่างรู้แจ้ง เห็นจริง แนวทางและความรู้ที่เหล่าลูกศิษย์ได้ซึมซับถึงประโยชน์มหาศาล จะมีการนำไปเผยแพร่ ยังบ้านยังเมืองที่แล้งป่าแล้งน้ำ ของเขา แนวทางที่สามารถแก้ไขให้ทุกข์เบาบาง เพื่อบำรุงสุขให้เกิดตามมา เพื่อแผ่ไปถึงกลุ่มผู้คนที่ยากไร้ แต่อย่างไรก็ดี มุมมองต่าง ๆ ไม่อาจบรรจุไว้ในแบบประเมินผล คงอยู่แต่ในบันทึกของครูผู้คลุกคลี มุมมองที่ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในช่วงของการอภิปราย ชักถาม ระดมสมอง หรือแม้แต่การพูดคุยนอกชั้นเรียน ดังเช่นความตั้งใจอันแน่วแน่ของ **Raimunda (R.D.J. Tilman)** ผู้ซึ่งอดอันทุกครั้งที่พูดถึงการอยู่รอดของครอบครัวเกษตรกร เหล่าทหารผ่านศึกผู้พิการ ฌ หมู่บ้านบนที่สูงของเธอ **Juliana (J.M. Freitas)**

ผู้มุ่งมั่นจดบันทึกทุกอย่าง ฝึกปฏิบัติ
 ชะมักเขม้น ได้สมุดโน้ตเล่มหนามากกว่า
 ๑ เล่ม พกพากลับบ้าน เพื่อสอนเกษตรกรใน
 พื้นที่แล้งดินเลวของเธอ หรือ **Fortunato
 (F. Pinas)** ผู้หมายมาดจะสร้างฝายต้นน้ำ
 ลำธารที่หมู่บ้านบนดอย ไกลด้นน้ำ เพื่อ
 สมาชิกจะมีประปาภูเขาใช้กันเสียที
 เหล่านี้ เป็นเพียงบางส่วนของมุมมอง
 ที่หลายต่อหลายมุม เมื่อมองเพียงผ่าน
 อาจไม่เฉลียวถึงผลกระทบต่อเนื่องใน
 ทางบวก ในขณะที่อีกหลายมุมเปิดกว้าง
 และท้าทายให้มองต่อ

มุมหนึ่งที่อยู่เหนือมุมใด ๆ คือ
 ภาพที่อยู่ในคอมพิวเตอร์กระเป๋าหัวของ

■ ถ้าจะเลี้ยงโคนมก็ต้อง
 ปลุกหญ้าอาหารสัตว์เองด้วยจึงจะคุ้ม

Ximen (A.A. Ximenes) ภาพนั้นคือ
 พระบรมฉายาลักษณ์ของ**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**
 ภาพซึ่งฉายไว้ในวาระที่สองพระองค์

■ คุณครูท่านนี้แม้ภาษาอังกฤษเข้มแข็งแต่
 ก็ต้องเรียกหนักเรียนมาแปลความ

ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมศุนย์ฯ แต่
 ครั้งเริ่มแรกของการก่อตั้ง เป็นภาพขณะ
 ทรงงานในบริเวณพื้นที่สาธิตแนวกัน
 ไฟป่าเปียก **Ximen** บอกว่า ต้องนำภาพนี้
 กลับไปด้วย เพราะเรื่องราวในภาพสะท้อน
 ถึงพระอัจฉริยภาพของ**พระมหากษัตริย์ไทย**
 ในการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่ความ
 อุดมสมบูรณ์ แนวพระราชดำริที่ทรงวางที่
 พระราชทานไว้ไม่แต่จะเป็นประโยชน์
 กับประเทศไทยเท่านั้น บัดนี้ได้เป็นประโยชน์
 กับประเทศติมอร์-เลสเต ด้วยเช่นกัน

โอกาสในการเผยแพร่แนว
 พระราชดำริของ**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**ในการฟื้นฟูป่า การจัดการ
 ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสังแวดล้อม
 การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และวิถี
 เกษตรกรรมที่ยั่งยืน สู่ติมอร์-เลสเต
 ผ่านการฝึกอบรมครั้งนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

■ แพะเป็นสัตว์เล็กที่ให้ประโยชน์
หลายด้าน เลี้ยงง่ายด้วย

ถ้าไม่มีการริเริ่มโครงการฝึกอบรม
โดยรัฐบาลติมอร์-เลสเตและสถานทูตไทย
ประจำติมอร์-เลสเตและไม่ได้รับการ
สนับสนุนด้านงบประมาณรวมทั้งการ
อำนวยความสะดวกต่าง ๆ จากสำนักงาน
ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ
(สพร. : TICA) ตลอดจนการดูแลจาก
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อ
ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) รวมทั้ง
ฝ่ายบริหารของศูนย์ศึกษาการพัฒนา
ห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จังหวัดเชียงใหม่

■ ช่วงสรุปบทเรียนใช้เวลาานพอควร
เรียนกันมามากมายเหลือเกิน

■ วันแห่งความภูมิใจและยินดี

“น้ำพระทัย” สู้ภัย “น้ำท่วม”

■ สุพร ตรีนรินทร์*

“น้ำท่วมน้องว่าดีกว่าฝนแล้ง พี่ว่าน้ำแห้งให้ฝนแล้งจะยังดีกว่า
น้ำท่วมปีนี้ ทุกบ้านล้วนมีแต่คราบน้ำตา
พืهنน้ำขึ้นบนหลังคา น้ำตาไหลคลอสายลม
น้ำท่วมได้ฝุ่นกระหน่ำซ้ำสอง เสียงพายุก็องเหมือนเสียงร้องนกกาบ่น
น้ำท่วมที่ไหน ก็ต้องเสียใจด้วยกันทุกคน
เพราะต้องพบกับความยากจน เหมือนคนหมดเนื้อสิ้นตัว...”

*ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน สำนักงาน กปร.

เพลง “น้ำท่วม” ที่คุณศรีศรีศรีประจวบ ได้ขับร้องไว้เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้ว ได้ดังกระหึ่มอีกครั้ง ด้วยเนื้อร้องที่กินใจ ผู้คน สามารถอธิบายถึงความทุกข์ลำบากของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมเรียกว่า **“มองเห็นภาพ”** ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ไป

สัมผัสด้วยตนเอง โดยเฉพาะในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ – มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งเกิดปัญหาน้ำท่วมหนักกระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยสร้างความเดือดร้อน ความเสียหายทั้งชีวิต และทรัพย์สินแก่ราษฎรในวงกว้าง

“ได้สุด...ก็ถูกน้ำท่วมเหมือนกัน”

“นราธิวาส” เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมเช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ มีลักษณะเป็นน้ำท่วมซ้ำซาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนปี ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๒ (ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-

มกราคม) ได้เกิดปัญหาน้ำท่วมในเขตอำเภอตากใบและสุไหงโก-ลก สร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วงดังกล่าวเกษตรกรได้ปลูกข้าวนาปรัง และข้าวกำลังสุกเหลืองอร่าม รอคารเก็บเกี่ยว แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการได้ทัน ชาวบ้านบอกว่า **“เงินลอยหายไปกับน้ำ”** เลยทีเดียว

สำหรับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วมมากที่สุดคือพื้นที่ที่อยู่ริมขอบพรุโตะแดง ได้แก่ บ้านโคกอิฐ-โคกโน บ้านโคกกระท่อม บ้านโคกคูเว บ้านทุ่งนาหวาน และหมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตตำบลพร่อน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอตากใบ รวมทั้งพื้นที่ที่อยู่ริมสองฝั่งแม่น้ำโก-ลก ตลอดทั้งสายด้วย

“น้ำพระทัย” ไล่ “น้ำดำ”

เมื่อคราวที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรและติดตามผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตจังหวัดนราธิวาส ทำให้ทรงทราบถึงความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่อำเภอตากใบและสุไหงโก-ลก จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ร่วมกับกรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แก้ไขปัญหาดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

“ให้แก้ไขปัญหาน้ำท่วมโดยบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ป่าพรุโตะแดงโดยไม่ให้น้ำดำไหลเข้าสู่บ้านเรือนและที่ดินทำกินของราษฎร ด้วยการบริหารจัดการให้อื้อประโยชน์แก่ป่า และไม่เกิดผลกระทบต่อชุมชน โดยทรงหวังว่าในฤดูฝนหน้าจะไม่มีน้ำดำไหลเข้าพื้นที่บ้านเรือนของราษฎรอีก”

พระราชดำริเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

“ถนนสายตากใบ-โกลก ไปขวางทางน้ำ น้ำไม่สามารถไหลลงสู่ทะเลได้ ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมและทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน จึงเห็นควรใส่ท่อลอดถนนเพิ่มเติมเพื่อให้ระบายน้ำได้เร็วยิ่งขึ้น”

พระราชดำริเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๓

๓ เหตุแห่งปัญหา - ที่มาของน้ำ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดนราธิวาส ด้านทิศตะวันตกเป็นภูเขาสูงลาดเทมาทางทิศตะวันออก ช่วงกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่มและมีพื้นที่พรุโตะแดงอยู่เป็นจำนวนมาก ด้านปลายเป็นพื้นที่สันทรายติดทะเลอ่าวไทย ธรรมชาติของแหล่งน้ำจะไหลจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออกสู่ทะเลอ่าวไทย จากสภาพภูมิประเทศดังกล่าวที่มีลักษณะเป็น **“แอ่งกระทะ”** เมื่อฝนตกในปริมาณที่มากจะทำให้น้ำไหลมารวมกันบริเวณที่ราบ คือบริเวณอำเภอตากใบ และอำเภอสุไหงโก-ลก

โดยปริมาณน้ำที่ไหลเข้าท่วมพื้นที่มาจาก ๓ แหล่ง ดังนี้

๑) **น้ำฝน** : เกิดฝนตกหนักและต่อเนื่องในพื้นที่ รวมทั้งน้ำจากเทือกเขาบาลา-ฮาลา ไหลเข้ามาท่วมพื้นที่ลุ่มในเขตอำเภอตากใบและอำเภอสุไหงโก-ลก ทำให้น้ำท่วมแผ่กระจายในวงกว้าง

๒) **น้ำจากแม่น้ำโก-ลก** : เมื่อมีฝนตกหนักน้ำในแม่น้ำโก-ลก จะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับเมื่อน้ำทะเลหนุนสูง ทำให้น้ำในแม่น้ำไม่สามารถไหลลงสู่ทะเลได้ จึงเอ่อไหลท่วมคันกันน้ำและท่วมบ้านเรือนและที่ดินทำกินของราษฎร

ของราษฎร ทำให้ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก

๓.๒ ปัญหาต้นไม้ยืนตาย :

เมื่อมีการขังน้ำในพรุ บางแห่งระดับน้ำจะสูงมาก โดยเฉพาะพรุบริเวณที่ติดกับบ้านยูโย ส่งผลให้ “ต้นไม้ยืนตาย” เป็นหย่อม ๆ พื้นที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่

“๒ มาตรการควบคุม” ต่อสู้กับปัญหา”

จากแนวพระราชดำริ สภาพปัญหาและสาเหตุดังกล่าวข้างต้น สำนักงาน กปร. ร่วมกับ กรมชลประทาน กรมทางหลวง จังหวัดนราธิวาส และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้ “มาตรการ ๒ อย่าง” ควบคู่กัน “ในการบริหารจัดการน้ำ” คือ

๑. มาตรการด้านการบริหารจัดการ โดยการ “บริหารจัดการน้ำในป่าพรุโต๊ะแดง” เพื่อป้องกันไฟไหม้ป่าพรุ การลดจำนวนต้นไม้ยืนตาย และลดผลกระทบเรื่องน้ำท่วมบ้านเรือนและที่ดินทำกินของราษฎร ซึ่งในการแก้ไข

๓) ปัญหาซึ่งเกิดจากการบริหารจัดการน้ำในพรุโต๊ะแดงตามมาตรการป้องกันไฟป่า : คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขไฟไหม้ป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส ได้กำหนดให้กรมชลประทานเก็บน้ำขังไว้ในพรุ เพื่อป้องกันไฟไหม้ป่าพรุ โดยบริเวณพรุฝั่งตะวันตก ให้เก็บน้ำที่ระดับเก็บกัก +๑.๕๐๐ ม.รทก.

และพรุด้านฝั่งตะวันออก เก็บน้ำที่ระดับเก็บกัก+๑.๒๐๐ ม.รทก. ตามความลาดเอียงของพื้นที่ ได้ส่งผลกระทบต่อตามมาคือ

๓.๑ ปัญหาน้ำท่วมที่ดิน

ทำกินของราษฎร : เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝน น้ำจากพรุซึ่ง “มีสีด้า” จะไหลเอ่อท่วมคันกันน้ำมายังที่ดินทำกินและบ้านเรือน

■ น้ำดำจากพรุโต๊ะแดงไหลข้ามคันกันน้ำเข้า บ้านเรือนราษฎร

ปัญหากรมชลประทานได้แบ่งการบริหารจัดการน้ำออกเป็น ๒ ช่วง คือ

- **ช่วงฤดูแล้ง** ระหว่างเดือนมกราคม – เดือนมิถุนายน (๖ เดือน) ซึ่งเป็นช่วงที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟไหม้ป่าพรุ กรมชลประทานได้ยึดถือแนวปฏิบัติตามที่คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขไฟไหม้ป่าพรุโตะแดงได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม หากมีน้ำในป่าพรุน้อยเกินไปก็สามารถนำน้ำจากคลองป่าเสม็ดเข้ามาเติมในป่าพรุโตะแดงเพื่อป้องกันไฟไหม้ป่าได้

- **ช่วงก่อนฤดูฝน** ระหว่างเดือนกรกฎาคม – เดือนกันยายน (๔ เดือน) กรมชลประทานได้พร่องน้ำออกจากพรุโตะแดง เพื่อให้พรุเป็น **“แก้มลิงธรรมชาติ”** รองรับปริมาณน้ำฝนที่จะตกหนักในเดือนพฤศจิกายน – เดือนธันวาคม เพื่อไม่ให้น้ำไหลออกมาท่วมบ้านเรือนของราษฎร โดยบริหารจัดการ

น้ำผ่าน **“โครงการชลประทานมูโนะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”** ด้วยการพร่องน้ำออกเดือนละประมาณ ๒๐ เซนติเมตร เพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การพร่องน้ำในลักษณะนี้จะต้องพิจารณาถึงปริมาณน้ำฝนที่ตกในพื้นที่ตามความเป็นจริง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในเรื่องไฟไหม้ป่าพรุด้วย โดยในปี ๒๕๕๓ ก่อนเข้าช่วงฝน กรมชลประทานสามารถพร่องน้ำออกจากพรุได้ประมาณ ๒๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้ช่วงหน้าฝนพื้นที่ป่าพรุโตะแดงจึงทำหน้าที่เป็น **“แก้มลิงธรรมชาติ”** สามารถรองรับปริมาณน้ำได้เป็นจำนวนมาก

๒) มาตรการด้านการก่อสร้าง

๑. ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ สำนักงาน กปร. ได้สนับสนุนงบประมาณให้แก่ กรมชลประทาน เพื่อดำเนินการเสริมคันกันน้ำชายขอบพรุโตะแดงบริเวณช่วง

บ้านโคกอิฐ-โคกโน-โคกภูแคว ตำบลพร่อน ถึงบ้านปลักปลา ตำบลโฆสิต อำเภอตากใบ ความยาวประมาณ ๗,๕๐๐ เมตร เนื่องจากช่วงดังกล่าวคันกันน้ำระหว่างป่าพรุและชุมชนมีระดับต่ำกว่าคันกันน้ำบริเวณอื่นประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ทำให้เป็นจุดที่น้ำไหลบ่าออกมาท่วมบ้านเรือนของราษฎร ปัจจุบันกรมชลประทานได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

๒. ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ กรมทางหลวงได้ดำเนินการก่อสร้างท่อลอดถนนสายตากใบ – โกลก เป็นท่อ Box Culvert ขนาด ๓(๓.๐๐X๓.๐๐) x ๒๘.๐๐ เมตร ช่วงตัดกับคลองระบายน้ำโคกไผ่ – คลองลาน ในเขตตำบลพร่อน อำเภอตากใบ เพิ่มเติม เนื่องจากเป็นบริเวณที่น้ำจากแหล่งต่าง ๆ ไหลมารวมกัน ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง

■ ต้นไม้ยืนตายบริเวณป่าพรุที่ติดกับบ้านยูโย

■ บริเวณคลองโตะแดงที่จะก่อสร้างอาคารบังคับน้ำเพิ่มเติม ๑ ใน ๓ แห่ง

๓. ในระยะต่อไป เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวครอบคลุมทั้งระบบสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้มากยิ่งขึ้น จำเป็นจะต้องดำเนินงานทั้งสองมาตรการเพิ่มเติม เช่น ในมาตรการด้านการบริหารจัดการ อาจจะมีเพิ่มปริมาณการพร่องน้ำก่อนเข้าฤดูฝนให้น้ำออกจากพรุมากยิ่งขึ้น และดำเนินงานในมาตรการด้านการก่อสร้างเพิ่มเติม เช่น ดำเนินการขุดลอกคลองที่ระบายน้ำออกจากพื้นที่พรุเพื่อให้มีขีดความสามารถในการระบายน้ำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น การก่อสร้างอาคารบังคับน้ำจำนวน ๓ แห่ง บริเวณคลองโตะแดง คลองม่วงยาง และคลองข้างลวด เพื่อให้สามารถบริหารจัดการน้ำระหว่างพรุตอนบนและตอนล่าง ซึ่งมีระดับพื้นที่แตกต่างกันได้อย่างสมดุล รวมทั้งดำเนินการจัดทำ

ทอลอดถนนเพิ่มเติม การขุดคลองระบายน้ำช่วงวัดใหม่ – คลองลาน ตำบลพร่อน อำเภอตากใบรวมถึง การให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และราษฎรร่วมกันรับผิดชอบในการกำจัดวัชพืชในคลองระบายสายต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ เป็นต้น

“ลดปัญหาซ้ำซาก... จากสถานการณ์ซ้ำซ้อน”

จากการดำเนินงานใน ๒ มาตรการควบคู่กันไปดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ในช่วงหน้าฝนของปีนี้ “ปัญหาน้ำดำ” ไหลเข้าท่วมพื้นที่ของเกษตรกรน้อยลง และเกิดความเสียหายกับภาคการเกษตรน้อยมาก แต่ยังมีบางพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วมซ้ำซาก

นั่นคือบ้านเรือนและที่ดินของราษฎรริมฝั่งแม่น้ำโก-ลก แต่ก็นับได้ว่าสถานการณ์ของปัญหาได้ลดน้อยลงกว่าทุกปี ทำให้ราษฎรในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบใหญ่คือ ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบอยู่แล้ว ไม่ต้องมารับมือกับปัญหาอื่นๆ อีก

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดนราธิวาสเอื้อต่อการเกิดน้ำท่วมอยู่แล้ว ดังนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินงานอย่าง “เข้มแข็งและเข้มข้น” เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ดังพระราชประสงค์ที่จะช่วยเหลือราษฎร พร้อมทั้งตั้งความหวังไว้ว่าช่วงฝนหน้าและฝนต่อไป จะไม่ได้ฟัง “เพลงน้ำท่วม” ที่สะท้อนถึงความทุกข์ระทมของราษฎรในพื้นที่อีกต่อไป

สถานีแห่งความหวัง เชื่อมสู่ดินที่ถื่นชุ่มแพร

■ อธิพัล วรณูช*

*เจ้าหน้าที่สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงาน กปร.

บึงกว้างกลางนาสูง

ภาพที่ตัดกันระหว่างสายน้ำเย็นส่องแสงระยิบระยับคล้ายกำลังเต้นระบำกลางพยับแดด กับแผ่นผืนกอข้าวกำลัง**“ตั้งท้อง”** นับพันนับหมื่นที่ยืนต้นอย่างโรยแรงอยู่บนผืนดินแห้งผาก ในช่วงกลางฤดูฝน เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงสถานการณ์ของชาวนาในที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากในเวลาฝนทิ้งช่วง ซึ่ง **“ในฟ้าบ่มีน้ำ ในดินขำมีแต่ทราย”** พร้อมกันนั้นมันก็ได้บ่งบอกถึงวิถีของผู้คนในภูมิภาคนี้ที่ต้องจำทนอยู่กับสภาพ **“ผืนน้ำต่ำ แผ่นดินสูง”**

ซึ่งแม้จะมีแหล่งเก็บกักน้ำตามธรรมชาติตั้งอยู่ไม่ไกล แต่ก็จั้นที่ไม่สามารถนำน้ำมาหล่อเลี้ยงพืชพันธุ์บนที่ดินทำกินของตัวเอง ซึ่งอยู่สูงกว่าแหล่งน้ำได้

ชีวิตของชาวนา ณ ท้องทุ่งที่ราบสูงลุ่มน้ำชีในเขตตำบลโนนทัน โนนสะอาด และหนองเขียด อำเภอชุมแพ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดขอนแก่นกว่าร้อยกิโลเมตรก็ไม่ต่างไปจากนั้นนัก

นับเป็นเวลาหลายสิบปีมาแล้วที่ชาวบ้านในพื้นที่นี้ต้องประสบกับปัญหาผลผลิตตกต่ำและไร้ทางเลือกในการทำมาหากินบนที่ดินของตัวเองเพราะ

เกิดปัญหาฝนทิ้งช่วงและขาดแคลนน้ำในหน้าแล้ง ทำให้ชาวบ้านจำนวนมากจำเป็นต้องตัดสินใจออกเดินทางไปขายแรงงานในเมือง

สิ่งที่เป็น **“ความหวัง”** เพียงหนึ่งเดียวที่พวกเขา มองเห็นว่าอยู่ไม่ไกลก็คือ **“บึงห้วยแย้”** ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่รับน้ำกว่า ๓,๐๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรจากแม่น้ำโขงมากกว่าเก็บไว้ในพื้นที่ ๘๐๐ ไร่ถึงแม้ว่าบึงกว้างแห่งนี้จะตั้งอยู่ท่ามกลางท้องทุ่งนาที่รายล้อมหลายพันไร่ แต่ความสูงของที่ดินเกษตรกรรมซึ่งอยู่สูงจากระดับแหล่งน้ำหลายสิบเมตร และลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่แบบลูกคลื่น ก็เป็นอุปสรรคใหญ่ที่ยากจะข้ามผ่าน

“ทำอย่างไรจึงจะดึงน้ำจากบึงขึ้นมาใช้ได้?” เป็นคำถามที่ชาวบ้านทั้ง

สามตำบลเผ่าครุ่นคิดมายาวนาน แม้จะมีคำตอบอยู่ในใจ แต่พวกเขา ก็ไม่มีทุนรอนซื้อเครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่ราคาแพงมาใช้งานได้

จนกระทั่งในต้นฤดูฝนของปี ๒๕๕๐ ชาวบ้านกลุ่มหนึ่งจึงได้หารือหาหนทางแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจังร่วมกับผู้นำในชุมชน

เขียนจดหมายถึงฟ้า ฎีกาขอน้ำ

หลังผ่านการพูดคุยกันหลายครั้ง ชาวบ้านทั้งสามตำบลก็เห็นพ้องกันว่า ปัญหานี้หนักหนาเกินกว่าที่พวกเขาจะแก้ไขกันได้เองตามลำพัง แต่ก็ไม่กล้าตั้งความหวังไว้ที่โครงการพัฒนาท้องถิ่นของรัฐบาล ที่ประชุมของประชาคมจึงเห็นชอบร่วมกันที่จะเขียน **“จดหมายร้องทุกข์”** ในนามราษฎรทั้งสามตำบลขึ้นมาฉบับหนึ่ง โดยมีคำปน แนวนพระเสรีธรรมาธิบดี นายก อบต. โนนทัน ในขณะนั้น เป็นผู้ลงนาม เพื่อส่งไปขอความช่วยเหลือจากผู้ที่เขาคิดว่าเป็นที่พึ่งสูงสุดในแผ่นดิน

“...ในแผ่นดินนี้ พวกลูกๆ คิดว่าไม่มีใครช่วยลูกๆ ได้ นอกจากพ่อหลวง พระองค์เดียวเท่านั้น พวกลูกๆ ทุกคนมีความจงรักภักดีและเทิดทูนพ่อหลวง อยู่เหนือสิ่งอื่นใด พวกลูกๆ อยากได้สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ทั้งระบบท่อและระบบคลองส่งน้ำ ลูกเชื่อเหลือเกินว่า ถ้าตำบลของลูกมีคลองส่งน้ำ ชีวิตความเป็นอยู่ของลูกๆ ก็จะดีขึ้น ฐานะความ

เป็นอยู่ของลูกๆ ก็จะดีขึ้นกว่าเก่า ขอพระบารมีเป็นที่พึ่งด้วยเถิด ขอได้โปรดให้พ่อหลวงทรงพระเมตตา ลูกๆ ด้วย...”

หลังจากจดหมายฉบับนั้นถูกส่งไปไม่นานนัก ก็มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเดินทางเข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความพร้อมของประชาชนและพื้นที่ก่อสร้าง รวมทั้งหาหรือแนวทางให้ความช่วยเหลือร่วมกับชาวบ้านทั้งสามตำบลหลายครั้ง ในที่สุดทุกฝ่ายก็เห็นพ้องกันว่าวิธีที่เหมาะสมที่จะนำน้ำจากบึงห้วยแย้ไปสู่พื้นที่เพาะปลูกที่อยู่สูงกว่าแหล่งน้ำนับสิบเมตรได้ ก็คือการติดตั้งเครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้าขนาดใหญ่ และก่อสร้างระบบส่งน้ำด้วยท่อไปยังพื้นที่ทำกินของชาวบ้านในละแวกนั้น

เพียงไม่กี่เดือนหลังจากนั้น ชาวดีก็ถูกส่งกลับมาว่า “พ่อหลวง” ของพวกเขา ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยเห็นชอบตามแนวทางที่ส่วนราชการได้หารือร่วมกับราษฎร และทรงรับการก่อสร้าง “โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ

บึงห้วยแย้” ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อช่วยเหลือราษฎรสามตำบลซึ่งขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตรให้มีน้ำใช้ตลอดปี

นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ความรู้สึกปลื้มปิติที่เปี่ยมไปด้วยความหวังก็กระจายตัวครอบคลุมไปทั่วทั้งสามตำบล ส่วนที่บริเวณบึงห้วยแย้ก็ปรากฏความเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เป็นความเปลี่ยนแปลงซึ่งชาวบ้านในพื้นที่เฝ้ารอคอยให้เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน

เขื่อนน้ำถึงดิน : ความเปลี่ยนแปลงที่นำมาซึ่งความหวัง

“น้ำในบึงนี้ถ้าไม่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่วนล่างจากแหล่งน้ำนี้ไปอีกหกสิบกิโลกว่า และจากทางด้านนี้ไปอีกสามสิบกิโลกว่า ในพื้นที่อีกสองตำบลจะไม่ได้ใช้น้ำเลย” ขุนทอง ตีบุญมี ณ ชุมแพ นายก อบต. โนนทัน คนปัจจุบัน กล่าวด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พลังชี้ให้ดูพื้นที่ทำกินของชาวบ้านที่ทอดออกไปสุดหูสุดตา ในน้ำเสียงแฝงไปด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้เห็นความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างที่เกิดขึ้นในพื้นที่หลังจากเจ้าหน้าที่กรมชลประทานได้เข้ามาก่อสร้างโครงการ นับตั้งแต่ช่วงปลายปี ๒๕๕๒ เป็นต้นมา

ไม่ต่างไปจาก หนูสิน ชันระมาตร แห่งบ้านโนนชัย ตำบลโนนทัน ซึ่งเป็นตัวแทนของชาวบ้านมาบอกเล่าความรู้สึกต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในถิ่นบ้านเกิดของตัวเอง

“พวกเรามีความสุขมากขึ้น เป็นความสุขทางใจ แต่ก่อนเราได้แต่ รอรธรรมชาติ ฝนธรรมชาติ” เธอกล่าว

ด้วยรอยยิ้มขณะที่สายตาจับจ้องมองไปที่แพเหล็กขนาดใหญ่ ๒ แห่ง ที่ลอยอยู่เหนือผิวน้ำบึงห้วยแย้ ในเขตพื้นที่บ้านสนามบิน ตำบลโนนสะอาด

บนแพทั้งสองนี้ ติดตั้งเครื่องสูบน้ำกำลังสูงที่สามารถดึงน้ำขึ้นไปสู่พื้นที่สูงกว่าได้หลายสิบเมตร ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานของกรมชลประทาน ภายใต้แผนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่เธอและชาวบ้านได้มีส่วน

ร่วมในการร่างจดหมายขอพระราชทานความช่วยเหลือจาก **“พ่อหลวง”** ในคราวนั้นนั่นเอง

นอกจากความเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏบนผืนน้ำแล้ว กรมชลประทานยังได้ขุดลอกร่องน้ำเพื่อชักน้ำจากแม่น้ำเชิญมาเพิ่มปริมาณน้ำในบึงห้วยแย้ ให้เพียงพอกับความต้องการใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี และขยายเขตไฟฟ้าแบบ ๓ เฟส มายังพื้นที่ตั้งเครื่องสูบน้ำ ส่วนระบบการกระจายซึ่งเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ของระบบที่เชื่อมแหล่งน้ำต้นทุนในบึงเข้ากับพื้นที่รับประโยชน์นั้น ถูกออกแบบออกเป็น ๒ สาย ตามลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ในบริเวณนั้น

โดยระบบส่งน้ำสายแรกใช้วิธีสูบน้ำผ่านท่อขนาดใหญ่ ขนาดเส้นผ่า

ศูนย์กลาง ๕๐๐ มิลลิเมตร ส่งน้ำไปพักในบ่อคอนกรีตขนาด ๓,๐๐๐ คิวบิกเมตร ที่ตั้งอยู่บนเนินไกลออกไปราว ๑.๕ กิโลเมตร ซึ่งจะทำหน้าที่กระจายน้ำโดยใช้หลักแรงโน้มถ่วงของโลกผ่านท่อซีเมนต์ใยหิน ความยาว ๑.๕ กิโลเมตร ที่ถูกฝังอยู่ใต้ดินขนานไปกับแนวถนน ระหว่างทางเดินของท่อนี้จะมีวาล์วที่เป็นจุดจ่ายน้ำหลักอยู่ ๔ แห่ง เพื่อให้ชาวบ้านนำน้ำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง โดยระบบนี้สามารถกระจายน้ำครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูกในเขตตำบลโนนหันได้ประมาณ ๑,๕๔๐ ไร่

ส่วนระบบส่งน้ำสายที่สอง เป็นการสูบน้ำผ่านท่อส่งไปยังพื้นที่รับประโยชน์โดยตรง ความยาวประมาณ ๖ กิโลเมตร

โดยติดตั้งวาล์วจุดจ่ายน้ำหลัก ๕ แห่ง กระจายน้ำให้พื้นที่เกษตรกรรมของชาว ตำบลหนองเขียดและตำบลโนนสะอาด จำนวน ๑,๙๖๐ ไร่

สำหรับการกระจายน้ำภายใน พื้นที่เพาะปลูกนั้น ชาวบ้านในเขตพื้นที่ รับน้ำได้ร่วมกันตกลงขุดคลองดินขนาดเล็ก หรือคลองไส้ไก่ เชื่อมโยงกันเป็นระบบ คลองส่งน้ำระหว่างที่ดินแต่ละแปลงเพื่อให้ทุกคนได้ใช้น้ำอย่างทั่วถึงกัน นั้น หมายความว่าเจ้าของที่ดินแต่ละรายจะต้องเสียสละพื้นที่ทำกินของตนเองเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งแสดงถึงความพร้อม และร่วมแรงร่วมใจกันของประชาชน อัน เป็นเงื่อนไขสำคัญในการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สถานีแห่งความหวัง กับสิ่งที่ต้องสานต่อ

การก่อสร้างโครงการสถานีสูบน้ำ ด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ ซึ่งดำเนินการ

แล้วเสร็จเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓ ทำให้ทุกวันนี้ประชาชนชาวตำบลโนนหัน หนองเขียด และโนนสะอาด รวม ๕ หมู่บ้าน จำนวน ๘๐๖ ครอบครัวยังมีแหล่งน้ำ

ขุนทอง ดิบุญมี ณ ชุมแพ

หนูทลिन ชันธะมาตร

สำหรับเพาะปลูกอย่างเพียงพอตลอดปี โดยมีพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่นาได้รับน้ำจากโครงการในช่วงฤดูฝนทั้งสิ้นประมาณ ๓,๕๐๐ ไร่ ส่วนในฤดู

แล้งระบบดังกล่าวจะส่งน้ำไปให้พื้นที่เพาะปลูกหลังฤดูเก็บเกี่ยวได้ราว ๕๐๐ ไร่

ความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพดังกล่าว ส่งผลให้ประชาชนในสาม

ตำบลมีความหวังและมั่นใจว่า น้ำที่สูบขึ้นมาจากบึงห้วยแย้ที่ชาวบ้านเคยได้แต่เฝ้ามอง จะเป็นหลักประกันผลผลิตของข้าวในนา และช่วยเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในหัวแล้งอย่างการทำนาปรัง การปลูกพืชไร่และพืชผักจำหน่าย ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลโนนหันและตำบลหนองเขียด ที่ประชาชนแต่ละคนมีรายเฉลี่ยต่อปีเพียงแค่ ๑๕,๐๐๐-๒๓,๐๐๐ บาท เท่านั้น นอกจากนี้การมีแหล่งน้ำสำหรับเพาะปลูกที่แน่นอนตลอดปียังจะช่วยลดจำนวนคนในหมู่บ้านที่ออกไปขายแรงงานนอกพื้นที่ได้อีกด้วย

“ตอนนี้ไม่ว่าจะทำการเกษตรเวลาไหน ทำอะไร ก็คิดว่าจะได้ตั้งใจแล้ว”

หนูลิน ชั้นระมาตกร กล่าวด้วยรอยยิ้มที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข

หนูลินและชาวบ้านในพื้นที่สามตำบลเข้าใจดีว่า แม้ว่าวันนี้ความฝันของพวกเขาจะปรากฏเป็นจริงขึ้นแล้ว ทว่าผู้ที่ต้องสานต่อให้โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าแห่งนี้ก่อประโยชน์สุขอย่างยั่งยืนในระยะยาวก็คือประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่จะต้องร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสามแห่ง เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการการใช้น้ำ

รับผิดชอบค่ากระแสไฟฟ้า รวมทั้งดูแลรักษาระบบสูบน้ำและระบบส่งน้ำของโครงการต่อไป

วันนี้ ภาพผืนน้ำในบึงห้วยแย้ที่เต็มไปด้วยลิลลี่และเป็ดแดงท่ามกลางนกวางยังเป็นภาพเดิมที่ผู้คนในท้องทุ่งตำบลโนนทัน หนองเขียด

และโนนสะอาด แห่งอำเภอชุมแพ เคยมองเห็น แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปก็คือตอนนี้มันได้กลายเป็นส่วนหนึ่งที่เติมเต็มความหวังของผู้คนในท้องทุ่งที่ราบสูงแห่งนี้ไปแล้ว แทนที่จะเป็นเพียงภาพความฝันที่อยู่ไกลเกินคว้าเหมือนในวันวาน. 🐼

ปาล์มน้ำมัน... พลังงาน...ที่เลือกได้

■ สมพิศ สุวรรณ*

*เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

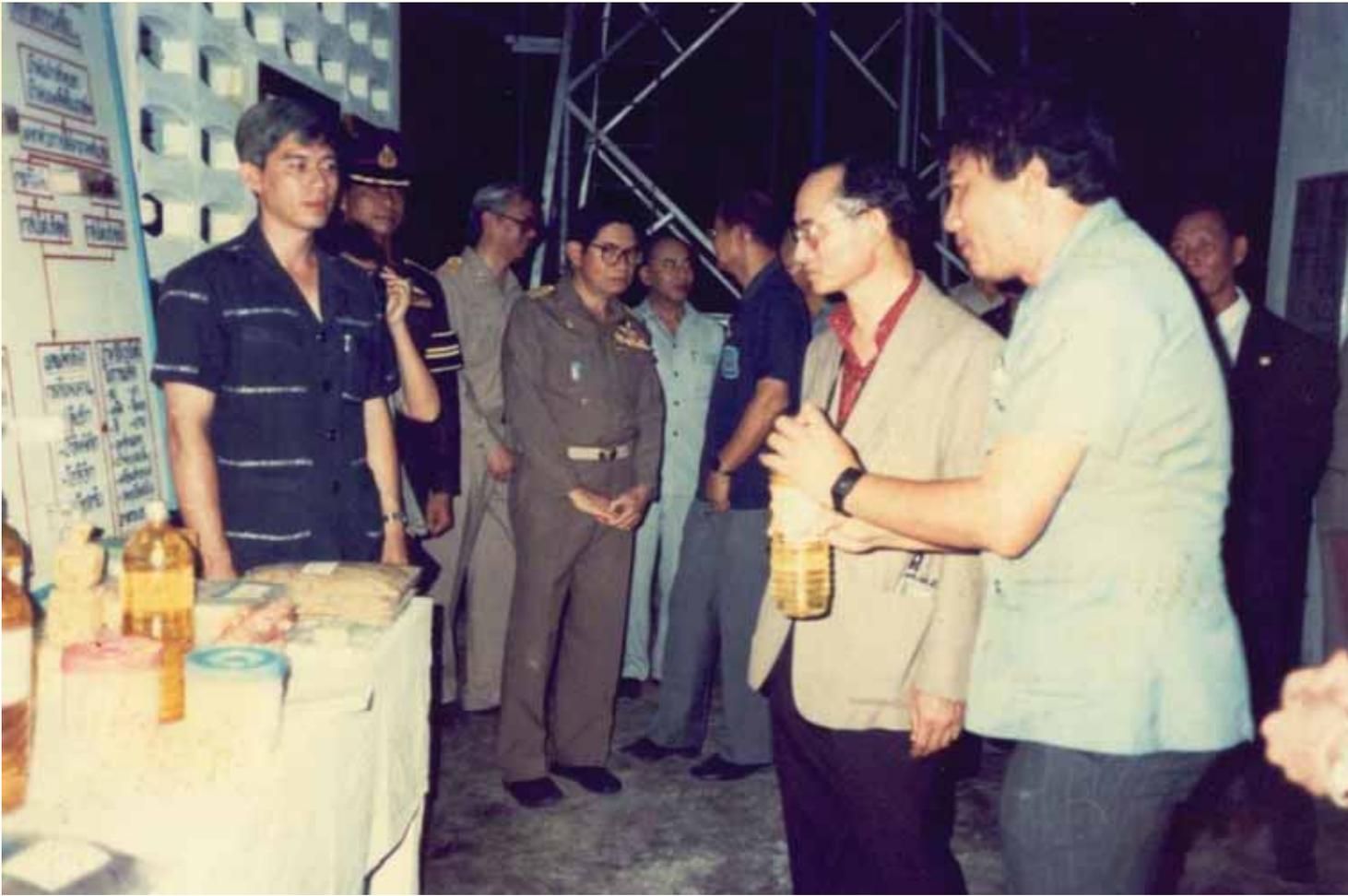

เดี๋ยวนี้หลายคนคงได้ยินคนพูดถึง**ปาล์มน้ำมัน** กันเยอะมากและหลากหลายกระแสที่เกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน นายปรีชา โพธิ์ปาน ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ถ่ายทอดเรื่องราวในอดีตเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ให้ผู้เขียนฟังว่า

ผมเองก็อยากจะแสดงความคิดเห็นอยากบอกเรื่องราวที่รับรู้และได้ยินมา แต่ก่อนที่จะเล่าถึงปาล์มน้ำมันต่างๆ ไป ผมอยากจะเล่าถึงปาล์มน้ำมันที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งนับเป็นพืชชนิดแรก

ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ทดลองปลูกเมื่อปี ๒๕๒๙ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาวิธีการปรับปรุงดินที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นการทดลองปลูกในดินชุดนราธิวาสพื้นที่ ๕.๖๑ ไร่ และดินชุดระแงะ พื้นที่ ๔.๗๖ ไร่ โดยการใช้วัสดุหินปูนฝุ่นปรับปรุงแก้ความเป็นกรดและใส่ปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน เมื่ออายุ ๓ ปี ปาล์มน้ำมันก็เริ่มให้ผลผลิต แปลงทดลองการปลูกปาล์มน้ำมันในดินชุดนราธิวาส ให้ผลผลิตประมาณ ๒.๕ ตันต่อไร่ ดินชุดระแงะให้ผลผลิต ๓.๒ ตันต่อไร่ ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้ดี และสามารถ

ทนต่อสภาพน้ำท่วมซึ่งประมาณ ๒ – ๓ สัปดาห์

พื้นที่ที่ปลูกปาล์มน้ำมัน แห่งแรกของจังหวัดนราธิวาส คือ พื้นที่แปลงทดลองของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เมื่อได้ผลการทดลองปลูกปาล์มน้ำมันภายในศูนย์ฯ แล้วได้ทำแปลงสาธิต ทดสอบในพื้นที่ต่างๆ แล้วได้ขยายผลไปสู่เกษตรกรใน**พื้นที่พรุบาเจาะ** ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่นิคมสหกรณ์บาเจาะ ได้ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๘,๐๐๐ ไร่ **พื้นที่พรุกาบแดง** ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จำนวน ๘๑๔ ไร่ **พื้นที่พุนิคมสหกรณ์ปิเหล้ง** ตำบลจวบ อำเภอเจาะไอร้อง จำนวน ๕,๙๑๗ ไร่ และในเขตตำบลสุไหงปาดี อำเภอสุไหงปาดี จำนวน ๓,๐๓๖ ไร่ และ**พื้นที่พุนิคมสหกรณ์บาเจาะ** อำเภอเมือง ประมาณ

๙,๕๑๑ ไร่ ปัจจุบันปาล์มน้ำมันในบางพื้นที่ให้ผลผลิตแล้ว เจ้าของปาล์มน้ำมันได้นำผลผลิตไปส่งที่โรงงานขนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ส่วนในพื้นที่นิคมสหกรณ์ปิเหล้ง มีโรงงาน ไร่รองรับผลผลิตแล้ว

พระราชดำริ โรงงานต้นแบบ

มาดูโรงงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ กันบ้าง อาจารย์สัณห์ชัย กลิ่นพิกุล เล่าให้ฟังว่า

เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชกระแสรับสั่ง ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ จังหวัดนราธิวาส **ให้คณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดำเนินการจัดสร้างโรงงานสกัดและกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขนาดเล็ก ขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เพื่อนำ**

**ผลผลิตจากแปลงทดลองของศูนย์ฯ
มาทำการสกัดและแปรรูปให้ครบวงจร
โดยทำเป็นเชิงการศึกษาเพื่อให้เกษตรกร
ได้เห็นประโยชน์ของปาล์มน้ำมัน**

ตอนนั้น คณะผู้วิจัย จึงดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงาน กปร. ในปี ๒๕๓๒ จำนวน ๒๘๓,๒๕๐ บาท สร้างโรงงานโดยดัดแปลง อาคารปุ๋ยหมักเดิมของศูนย์เพื่อประหยัด ค่าก่อสร้าง จำได้ว่ามีอาจารย์ชิต ลีมวรพันธ์ และอาจารย์สัณห์ชัย กลิ่นพิกุล จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์หาดใหญ่ มาดูแลขั้นตอนต่างๆ จากนั้นก็เริ่ม ออกแบบสร้าง และติดตั้งเครื่องจักรสกัด น้ำมันปาล์มดิบ อันประกอบด้วย เตาไมไฟน และกะทะทอดผลปาล์ม เครื่องหีบสกัด น้ำมันปาล์มแบบใช้แรงคน เครื่องหีบ เกลียวเดี่ยวขับเคลื่อนด้วยระบบไฮโดรลิกส์ ที่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัทไทยเอเยน ซีเอ็นยีเนียร์ริง จำกัด และเครื่องยนต์ ต้นกำลังคูโบต้า ๘ แรงม้า ที่ได้รับการ สนับสนุนจากบริษัท สยามคูโบต้า จำกัด และเมื่อสกัดน้ำมันปาล์มดิบได้แล้ว เห็น ว่าน้ำมันปาล์มดิบนั้นยังไม่สามารถนำไป บริโภคได้จึงไม่ครบวงจรตามพระราชดำริ ที่พระราชทานไว้ จึงออกแบบและสร้าง โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขนาด ๑๑๐ ลิตรต่อวัน โดยได้รับทุน ๑๕๐,๐๐๐ บาท จากคุณสหาย ตันรัตนกร ประธาน บริษัท สงขลามารีนโปรดักส์ จำกัด การ ดำเนินการตั้งแต่การออกแบบ ติดตั้งและ ทดลองเครื่อง ทั้งหมดสำเร็จลงได้ด้วย ความสามารถของนายชิต ลีมวรพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญ และดร.สัณห์ชัย กลิ่นพิกุล รองหัวหน้าโครงการ

**เสด็จพระราชดำเนินทอด
พระเนตร...** วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๒
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม

ราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรง ติดตามงาน และสำนักงาน กปร. ได้อนุมัติ งบประมาณเพิ่มเติมอีก ๔๗๑,๒๐๐ บาท เพื่อให้สร้างหอบารอเมตริกคอนเดนเซอร์ แทนปั๊มสุญญากาศ เพื่อให้ น้ำมันปาล์ม บริสุทธิ์ที่กลั่นได้มีความใสและดูคลิ่นหืน ได้ทั้งหมด นอกจากนั้น คณะผู้วิจัยและ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินการ สนองพระราชดำริเพิ่มเติมโดยนำ ทะลายเปล้ามาทำปุ๋ยหมัก นำไซสบูมา ผลิตเป็นสบู่ซักล้าง และสบู่การฟีมือ นำไซสเดयरินบริสุทธิ์มาผลิตเป็นเนยขาว และเนยเทียมและนำกากปาล์มผลิตเป็น อาหารสัตว์จนครบวงจร

ต่อมาในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ พระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่ ดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุล ทองฯ และได้ทอดพระเนตรการทำงาน ของเครื่องจักรสกัดน้ำมันปาล์มและ อุปกรณ์กลั่นน้ำมันปาล์ม ห้องเย็นแยกไข อย่างละเอียด การนี้ทรงพอพระราชหฤทัย เป็นอย่างยิ่งที่สามารถดำเนินการได้ อย่างครบวงจร ซึ่งต่อไปเกษตรกรใน บริเวณนี้จะได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ต่อไป

นอกจากนี้ได้มีพระราชดำริเพิ่มเติม **ให้ทดลองนำไขสบู่ไปใช้ผสมกับสารเร่งน้ำยางในสวนยางด้วย** อาจารย์สัณฑ์ชัยยังเล่าต่ออีกว่า เมื่อประมาณเดือนสิงหาคม ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชกระแสรับสั่งเป็นการเร่งด่วนผ่านมายังคุณชัชววัฒนีย์ สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในขณะนั้น ให้คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ **นำน้ำมันปาล์มดิบมาแปรรูปเป็นไบโอดีเซล** โดยมีรับสั่งถามว่า **(๑) ทำได้หรือไม่**

และ (๒) ถ้าทำได้ ไขเสี้ยวที่ออกมาจากเครื่องย่นจะมีสารพิษก่อมะเร็งหรือไม่

และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรความก้าวหน้าการดำเนินงาน

โรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มซึ่งมีการนำไบโอดีเซลและน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ มาใช้กับรถแทรกเตอร์ลากพ่วงรถไถเดินตาม มีพระราชดำริ**ให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯทำการแปรรูปน้ำมันปาล์ม เป็น**

“...เมื่อผลการทดลองปลูกปาล์มน้ำมัน ได้ผลก็สมควรขยายผลไปยังพื้นที่ที่เหมาะสม...”

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และได้พระราชทานพระราชดำริสรุปความว่า **ให้พัฒนาโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มต่อไป เพื่อให้เป็นโรงงานต้นแบบในด้านการผลิตและการบริการ จะต้องดำเนินในเชิงธุรกิจ จัดหาบุคลากร มีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความสามารถ ดำเนินการเชิงธุรกิจต่อไปในอนาคตได้**

น้ำมันไบโอดีเซลเพื่อเป็นพลังงานทดแทน โดยให้นำผลผลิตที่ได้จากแปลงทดลองปลูกปาล์มน้ำมันของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ไปโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์ม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เพื่อแปรรูปเป็นน้ำมันไบโอดีเซล โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่มีขนาดกำลังผลิต ๑,๐๐๐ ลิตรต่อวัน พร้อมทั้งเป็นสถานีจ่ายน้ำมันไบโอดีเซล จำหน่ายให้กับเรือประมงขนาดเล็กและรถยนต์บุคคลทั่วไป

เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระราชดำริสรุปความว่า

เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโรงงานสกัดแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก ด้านการใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์มาใช้กับเครื่องจักรกลทางการเกษตร และได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า

...ให้พิจารณาใช้น้ำมันปาล์มผสมน้ำมันดีเซล...

ขยายผลสู่พื้นที่...

บ้านยูโย เป็นพื้นที่หนึ่งที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรเจ้าของที่ดินที่ทิ้งร้าง หันกลับ

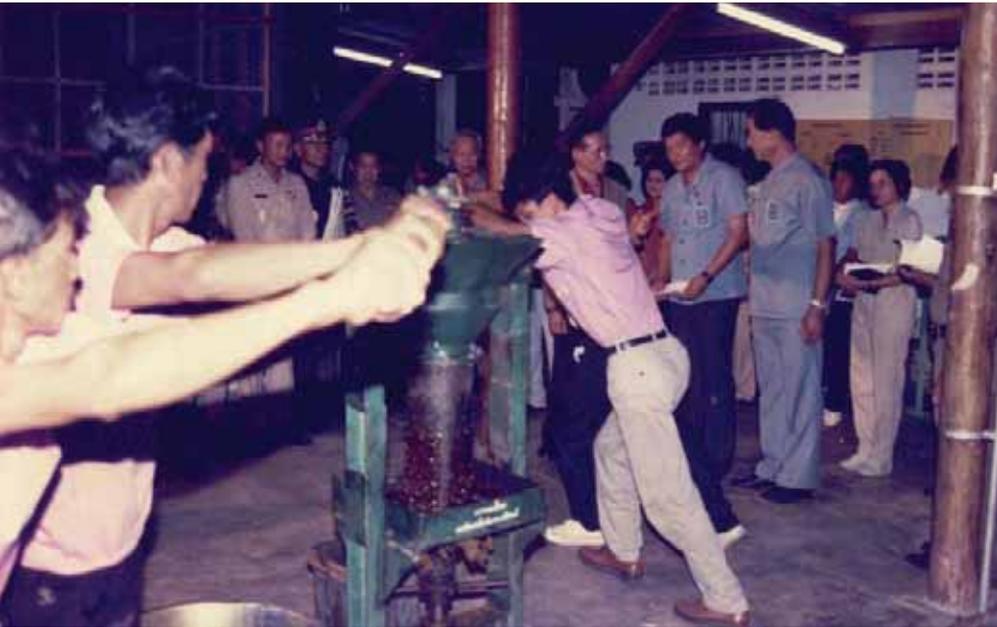

มาพลิกฟื้นผืนดินอันมีค่ามหาศาล รู้จักคุณค่าของดิน สามารถสร้างประโยชน์ให้กับชีวิตได้อย่างมากมาย เกษตรกรหลายรายที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ปลูกปาล์มน้ำมัน ยอมรับว่าปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ในแต่ละปีได้จริงทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากบ้านอยู่แล้ว ยังมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่นาร้าง ที่บ้านโคกอิฐ-โคกโนโคกกระท่อม บ้านโคกสะอาด โครงการหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ หมู่บ้านรอบศูนย์ บ้านตอหลัง-ทรายขาว

ในปี ๒๕๓๓ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จึงได้นำปาล์มน้ำมันไปทดลองปลูกในพื้นที่เกษตรกร ที่พญาเงาะจำนวน ๒๐ ไร่ ซึ่งพื้นที่พญาเงาะส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ดินอินทรีย์ ปาล์มน้ำมันสามารถเจริญเติบโตได้ดี และให้ผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุน โดยได้รับผลผลิตเฉลี่ยประมาณ ๔ ตันต่อไร่ ในปีที่ ๖ ของการ

ให้ผลผลิต ดังนั้นในปี ๒๕๓๖ จึงได้ขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่พรุบาเจาะ จำนวน ๑,๐๖๐ ไร่ เกษตรกรจำนวน ๕๓ ราย พบว่า ปาล์มน้ำมันสามารถเจริญเติบโตได้ดี และได้รับผลผลิตตอบแทนในปี ๒๕๔๑ เป็นต้นมา และมีเกษตรกรจำนวน ๒๒ ราย ในพื้นที่ขอบพรุบาเจาะได้ทำการปรับปรุงสภาพ

พื้นที่ จำนวน ๒๒๕ ไร่ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

ส่วนนิคมสหกรณ์บาเจาะ ได้ดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในปี ๒๕๔๒ ได้ดำเนินการปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๔,๕๑๐ ไร่ โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๒๕๕ ราย และในปี ๒๕๔๓ ได้ขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นอีก ๓,๔๙๕ ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๑๙๑ ราย แต่ในปี ๒๕๔๔-๒๕๔๖ โครงการไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่อง

ในปี ๒๕๔๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน กำหนดเป้าหมายการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นในเขตนาร้างและพื้นที่อื่นที่มีความเหมาะสม

ซึ่งพื้นที่พรุบาเจาะ เป็นพื้นที่หนึ่งที่สามารถส่งเสริมปลูกปาล์มน้ำมันได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่พรุให้มีความต่อเนื่องยั่งยืนและประสบผลสำเร็จเป็นการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจในด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม และเป็นการยกระดับฐานะและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ในด้านการสร้างงาน สร้างรายได้
ที่มั่นคง จึงได้มีการส่งเสริมปลูกปาล์ม
น้ำมันในพื้นที่พรุบาเจาะเพิ่มอีก จำนวน
๒๖,๐๐๐ ไร่ โดยได้ดำเนินการเป็นแผน
ระยะยาว ๓ ปี และจะแล้วเสร็จครบใน
ปี ๒๕๕๐

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่
๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังมีพื้นที่ที่
เกษตรกรประสบปัญหาที่ดินทำกินอีก
มากมาย ดินแปรสภาพเป็นดินเปรี้ยว ทำนา
ไม่ได้ผล ประกอบกับเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมซึ่ง
ราษฎรเจ้าของพื้นที่ต้องปล่อยพื้นที่ทิ้งร้าง
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ มีนโยบายให้ ๓ จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ฟื้นฟูพื้นที่นาร้างโดยทำการปรับปรุง
บำรุงดิน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกร
ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะที่ **จังหวัด
นราธิวาส** สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส ได้
สำรวจพื้นที่นาร้างของจังหวัดนราธิวาส
ประมาณ ๖๙,๕๓๒ ไร่ และได้ดำเนินการ
ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันใน
พื้นที่นาร้าง มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๓
รวมพื้นที่ ๑๙,๖๙๖ ไร่ ๑ งาน พร้อมทั้ง
ให้การสนับสนุนการขุดยกร่องและพันธุ์
ปาล์มน้ำมันแก่เกษตรกร

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์
จังหวัดนราธิวาสได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก
หน่วยงานที่ส่งเสริมปลูกปาล์มน้ำมัน ได้แก่
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สถานี
พัฒนาที่ดินนราธิวาส สหกรณ์นิคมปิเหล็ง
และสหกรณ์นิคมบาเจาะ สำนักงานเกษตร
จังหวัดนราธิวาส สำนักงานกองทุนสงเคราะห์
การทำสวนยางจังหวัดนราธิวาส มีเกษตรกร
เจ้าของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน
๔,๑๒๔ ราย พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันแล้ว
ทั้ง ๔๓,๘๔๒.๓๘ ไร่ ให้ผลผลิตแล้ว
๑๐,๑๐๑.๖๖ ไร่ จังหวัดปัตตานี ๒๒,๖๖๓ ไร่

๑ งาน จังหวัดยะลา ๑๐,๑๘๔ ไร่ รวมพื้นที่
ปลูกปาล์มน้ำมัน ๓ จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ๕๒,๕๔๓ ไร่ ๒ งาน และยังมีพื้นที่
ปลูกปาล์มน้ำมันที่อยู่ในความรับผิดชอบของ
กรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน ๓๕,๐๐๐ ไร่

เข้าสู่โรงงานแปรรูป...

เพื่อรองรับผลผลิตปาล์มน้ำมัน
ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เกือบ
๖๐,๐๐๐ ไร่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ ได้ก่อสร้างโรงงานสกัด
น้ำมันปาล์มในพื้นที่นิคมสหกรณ์บาเจาะ
จังหวัดนราธิวาส ขนาดกำลังผลิต ๔๕ ตัน

ทะเลายต่อชั่วโมง โดยเริ่มการก่อสร้าง
ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ โรงงานเปิดดำเนินการ
วันละ ๘ ถึง ๑๐ ชั่วโมง สกัดผลปาล์มดิบได้
ประมาณวันละ ๓๕๐ ตัน รองรับผลผลิต
ได้เต็มที่ ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ตันต่อปี
ใช้งบประมาณกว่า ๓๐๐ ล้านบาท มี
สหกรณ์จำนวน ๕ แห่ง ร่วมดำเนินงานและ
บริหารงาน ได้แก่ สหกรณ์นิคมบาเจาะ
จำกัด สหกรณ์นิคม ปิเหล็ง จำกัด สหกรณ์
ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดนราธิวาส จำกัด
สหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันปัตตานี จำกัด
สหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันยะลา จำกัด
ทั้ง ๕ สหกรณ์จะดำเนินการจัดตั้งเป็นชุมนุม

สามารถผลิตน้ำมันใช้เอง อาจไม่ต้องล้งนำเข้าจากต่างประเทศ ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในประเทศอีกด้วย ปาล์มน้ำมันคือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่งในอนาคต และคาดว่าพื้นที่ที่ร้าง อื่น ๆ เจ้าของพื้นที่คงสร้างโอกาสเพื่อหาทางเลือกที่จะสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับตัวเองและครอบครัว ได้อย่างยั่งยืน ต่อไป

สุดท้ายอยากจะบอกกล่าวพี่น้องเกษตรกรซึ่งมีที่ดินว่างเปล่า การปลูกปาล์มน้ำมัน เพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงใช้เองในอนาคตเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ หรือถ้าต้องการเรียนรู้วิธีการปลูก การปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสม การดูแลรักษา ตลอดไปจนถึงการแปรรูป สามารถมาศึกษา เรียนรู้ได้ที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

สหกรณ์ดูแลเรื่องโรงงานสกัดปาล์มโดยเฉพาะและผู้แทนทั้ง ๕ แห่งจะเป็นผู้บริหารโรงงานในนามคณะกรรมการบริหารโรงงานทำหน้าที่บริหารธุรกิจโรงงาน ในวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ โรงงานเริ่มเปิดดำเนินการ ซึ่งในวันแรกก่อนเดินเครื่องได้รับซื้อผลผลิตปาล์มไว้จำนวนหนึ่ง หัวหน้าฝ่ายผลิตของโรงงาน ว่าที่ร้อยตรีนายรัตนस्ताปอ เล่าให้ฟังว่า

รู้จักใช้พลังงาน...

หากประชาชนทุกคนให้ความสำคัญ และรู้จักคุณค่าของพืชที่ให้พลังงานอย่างปาล์มน้ำมันแล้ว อนาคตประเทศไทย

“ปัจจุบันโรงงานแห่งนี้ รับซื้อผลปาล์มจากเกษตรกรในจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และจังหวัดยะลา รับซื้อได้แค่วันละ ๗๐ ตันเท่านั้น ราคาซื้ออิงราคาตลาดกลาง ซึ่งการเดินทางในแต่ละครั้งต้องมีผลปาล์มไม่น้อยกว่า ๒๕๐ ตัน”

ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา: สัมฤทธิ์ผลจากโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

■ นรินทร์ กาญจนฤกษ์*

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เกิดขึ้นจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและพระบรมวงศ์ได้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในทุกภูมิภาคของประเทศและได้พระราชทานพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับสนองพระราชดำริไปพิจารณาวางโครงการเพื่อช่วยเหลือราษฎรอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

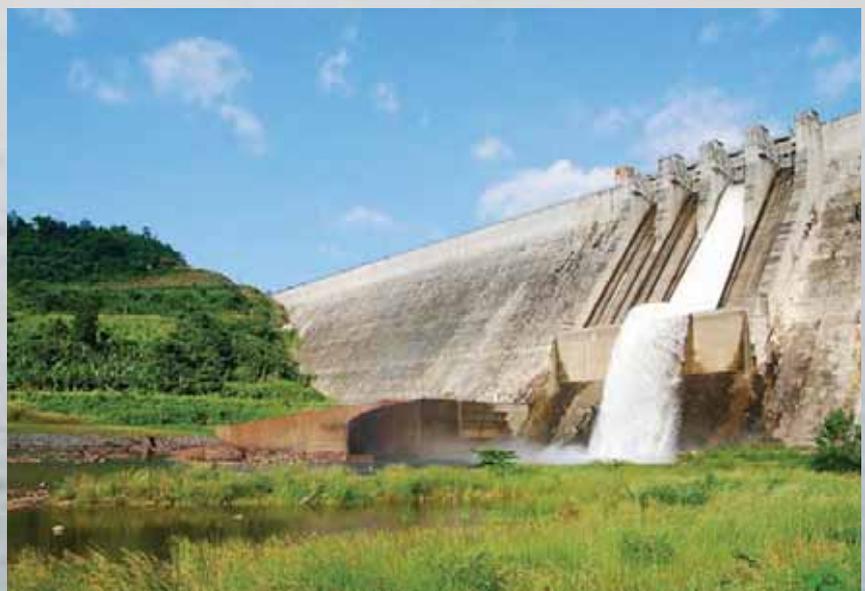
ณ วันนี้ ภายใต้การดำเนินงานสนองพระราชดำริโดยสำนักงาน

*ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามประเมินผล สำนักงาน กปร.

คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีจำนวน ๓,๘๒๑ โครงการ เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำมากถึง ๒,๒๗๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของจำนวนโครงการทั้งหมด โดยเฉพาะโครงการด้านแหล่งน้ำนั้น จะมีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงวางโครงการด้วยพระองค์เองและพระราชทานแนวพระราชดำริให้หน่วยงานรับไปดำเนินงานตลอดจนพระราชทานพระมหากรุณา

ขาดแคลนทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง
ครอบคลุม ๕ ตำบล ๑๘ หมู่บ้าน
๒,๓๑๗ ครัวเรือน ใช้วิธีการส่งน้ำผ่าน
ระบบส่งน้ำลงคลองสายใหญ่ ๑ สาย
และสายซอย ๔ สาย โดยจัดสรรน้ำให้
ต่อปี ๔๗ ล้านลูกบาศก์เมตร

ภาพความเปลี่ยนแปลงบริเวณ
พื้นที่แห่งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์
สุขของประชาชนที่ได้รับ

คำบอกเล่าถึงการพัฒนาแหล่งน้ำ

ลุงไสว ศรียา ปัจจุบัน อายุ ๖๙ ปี
ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่ ๔๔/๒ หมู่ที่ ๖
บ้านวังยายฉิม ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง
จังหวัดนครนายก เล่าให้ฟังว่า เมื่อประมาณ
๔๐ ปีที่ผ่านมาหลังจากเลิกประกอบอาชีพ
รับจ้างซ่อมเครื่องยนต์ และลาออกจาก
การเป็นนักการโรงเรียนทำด้าน ได้กลับมา
ทำนา ทำสวนจากที่มรดก ที่พ่อ แม่
ให้แต่ก็ได้ผลผลิตไม่ดี เพราะไม่มีน้ำ
“สภาพพื้นที่แถบนี้เดิม กันดาร ฤดูฝน
มาน้ำจะท่วม ทำนา จะถูกน้ำดันหัวคันนา
ข้าวเสียหายหมด น้ำเขียวไหลแรงลง
มาจากเขา พอฤดูแล้งก็แล้งมากจนน้ำ
จะกินไม่มี”

ลุงไสว ได้บอกเล่าถึง วันที่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ใน
พื้นที่ที่จะพัฒนาแหล่งน้ำ ครั้งแรกว่า
“พระองค์เสด็จฯ มาครั้งแรกมาทำฝาย
ก่อน เห็นพสกนิกร ประชาชนของพระองค์
ทำนยากจน ฝายจะนุงยังแทบจะไม่มี เพราะ
ทำการเกษตรไม่ประสบผลสำเร็จ มัน
ไม่มีน้ำ พระองค์ท่านมากี่แหวที่โรงเรียน
เข้าไปที่หมู่บ้านคลองสีสุก ตรงที่ใช้ทำ
เขื่อนทุกวันนี้ ท่านไปดูๆ แล้วก็เสด็จฯ
ออกมา ที่โรงเรียน ช่วงนั้น แห้งมาก
ข้าวแล้งตาย เชื้อไหมครีบเวลาเสด็จฯ
ฝนตกที่ในเขา บริเวณที่พระองค์ท่านเสด็จฯ
ชาวบ้านเค้าง มันแล้งข้าวตายหมดแต่

เวลาเสด็จฯ ทำไม่ฝนตก ฝายตัวแรกเป็น
ฝายน้ำล้น จึงเก็บน้ำได้น้อย พอทุเลา
ความเดือนร้อนได้ ต่อมาพระองค์เสด็จฯ
ทรงงานในพื้นที่ แต่ลุงและชาวบ้านไม่มีใคร
รู้ จนมีการสร้างเขื่อน ในช่วงแรกก็มี
พวกมาชักชวนให้ต่อต้าน แต่ลุงกับ
ชาวบ้านคิดเหมือนกันว่า พระองค์ท่าน
มาสร้างต้องให้พระองค์ท่านสร้างเพราะ
แผ่นดินทุกตารางนิ้วในประเทศไทย
เป็นของพระองค์ท่าน ถ้าไม่มีโครงการ
ของพระองค์ ชาวบ้านคงไม่มีความสุข
เช่นวันนี้”

การเปลี่ยนแปลงชีวิตความ
เป็นอยู่ของชาวบ้านหลังจากมีเขื่อนดีขึ้น
ชัดเจน ก่อนหน้านั้น ชาวบ้าน ทำนา นาก็
ไม่ได้ผล พอแล้งมากขึ้นเขา ไปเช่าป่า
ล่าสัตว์ เพราะไม่มีอะไรจะกิน ไปยิงแกง กวาง
กระทิง ได้เนื้อ แล้วเอาเนื้อไปขาย ได้เงิน
ก็เอาเงินไปซื้อข้าวสารให้ลูก ให้เมียกิน
หากมีน้ำสมบูรณ์ ก็ไปปลูกผัก ทำนา

ทำสวน กิน ไม่ทำผิดกฎหมาย ลุงก็เช่นเดียวกัน ก่อนนี้ ฟ้าแทบจะไม่มีนุงอยู่แล้ว ความจนแบบว่าทำอะไรก็ได้ผล จะปลูกผักก็ไม่มีน้ำรด เชื้อใหม่ ขุดบ่อน้ำตื้น ขุดลงไป สี่วา แปดเมตร ยังไม่มีน้ำซักหยด พอมีเขื่อนขุดลงไปแค่หกศอก เจอน้ำแล้วสูบเท่าไรก็ไม่แห้ง เพราะระดับน้ำในดินตื้นขึ้นมาปลูกอะไรก็งาม ช่วงหน้า น้ำล้นทางระบายน้ำล้นมีคนมาเที่ยว ชาวบ้านก็เกิดการรวมกลุ่มมีอาชีพ นำผลผลิตพืช ผัก ผลไม้เช่น ส้มโอ มะยงชิด มาขายนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยว ล่องแก่ง พายเรือแคนู กลุ่มแม่บ้านก็ทำผลิตภัณฑ์ ยาสมุนไพร สปา นวดแผนไทยมาบริการ เดียวนี้มีน้ำ เหมือนสวรรค์มาโปรดปีที่ผ่านมาน้ำท่วมใหญ่รอบๆ นครนายก ที่โคราชท่วมแต่ นครนายกไม่ท่วม

ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่ที่เคยประสบปัญหาน้ำท่วม เดียวนี้ไม่มีท่วมแล้วยังมีน้ำใช้ทำอย่างสมบูรณ์ โดยมีการทำนาปรังถึงปีละ ๔ ครั้ง ซึ่งผลจากการประเมินผลของสำนักงาน กปร. ชี้ชัดถึงผลความสำเร็จจากการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำ เห็นได้จากผลผลิตข้าวนาปีก่อนมีโครงการอยู่ที่ ๔๘.๖๔ ถึงต่อไร่ นาปรัง ๕๓.๓๓ ถึงต่อไร่ หลังการมีเขื่อนผลผลิตสูงขึ้นข้าวนาปีอยู่ที่ ๖๔.๐๗ ถึงต่อไร่ ข้าวนาปรัง ๗๒.๘๘ ถึงต่อไร่

วันนี้ของลุงไสว ไม่มีทุกข์แล้ว จากความจน ความทุกข์ที่ต้องนอนเอามือก่ายหน้าผากว่าจะเอาน้ำที่ไหนมาใช้ในการเกษตรกรรม มีน้ำใช้อย่างพอเพียง ทำให้คุณลุงได้คิดที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะพัฒนา อาชีพ ทำสวน ที่มีการปลูกไม้ผล พืชผักอยู่รวมกับที่บ้านในเนื้อที่ ๔ ไร่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามแนวทาง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความขยัน ตั้งตั้งแต่ ตีสาม ความเพียร อดทน ซื่อสัตย์ รู้จักแบ่งปัน ไม่หวงความรู้ ทำให้คุณลุงประสบความสำเร็จในอาชีพเกษตรผสมผสาน ในการขายกิ่งพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ ด้วยวิธีทาบกิ่ง ออกเป็นลูกไม้หลายชนิด เช่น ต้นเดียมมีทั้ง ส้มโอ ส้มมะนาว มะกรูด การทำผลฝรั่งบรรจุขวดขายเป็นที่ระลึกเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า การทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพใช้เอง การรวมกลุ่มสมาชิกผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้วมาเติมรถยนต์ ช่วยลดต้นทุนการผลิตรายจ่ายในครัวเรือนและเป็นวิทยากร

ในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชมหรือผู้เข้ารับการอบรมจากศูนย์การเรียนรู้การเกษตรสวนศรียาที่ตั้งขึ้นในพื้นที่ของคุณลุงซึ่งแต่ละเดือนจะมีมากกว่า ๑๐ คนะ อย่างไรก็ตามไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

ชาวบ้านก็เช่นเดียวกัน วันนี้มีแต่ใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และทำที่สุดนี้ คุณลุงได้พุดถึงพระมหากษัตริย์คุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า “หากไม่ได้บุญคุณของพระองค์ท่านผมเป็นขอทานไปแล้ว ขอให้พระองค์หายประชวร เป็นร่มโพธิ์ ร่มไทรของเกษตรกร”

คุณเกษม เกสรา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๒ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนขุนด่านปราการชล ได้สะท้อนมุมมองในฐานะผู้ปฏิบัติงานถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการสร้างเขื่อนว่า “ในอดีตมีการสร้างฝายเดิมขึ้นเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเมื่อปี ๒๕๒๒ สามารถส่งน้ำให้พื้นที่เกษตรประมาณ ๗,๐๐๐ ไร่ แต่ตำบลศรีนาวา น้ำไม่ถึง ส่วนตำบลหินตั้ง ได้รับบางส่วน ต่อมาเมื่อมีการสร้างเขื่อนขุนด่านขึ้นสามารถเก็บกักน้ำได้พร้อมระบบส่งน้ำเสร็จสมบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ เกษตรกรในพื้นที่โครงการ มีการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจากเดิมมีการทำนา ๒ ปี ๕ ครั้งเดี๋ยวนี้

ทำนาปี ๑ ครั้งและทำนาปรัง ๒ ถึง ๓ ครั้งต่อปี ทำให้มีรายได้ต่อผลผลิตสูงขึ้น นอกจากนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีการทำพืชสวน ผลไม้ เช่น มะพร้าว ส้มโอ มะนาว โดยใช้วิธีการขายกิ่งพันธุ์ บางรายมีรายได้สูงต่อปีถึง ๖ ล้านบาท ดีกว่าการขายผลผลิตทั่วไป”

ปัจจุบัน โครงการฯ ได้มีการดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำพื้นฐานขึ้นจำนวน ๔๓ กลุ่ม มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๒๒๙ ราย ทำหน้าที่มีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ระบบการส่งน้ำตามคลอง

ส่งสายใหญ่ สายซอยและวางแผนการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำ และจะได้ยกระดับขึ้นเป็นกลุ่มบริหารจัดการน้ำ เพื่อจัดสรรน้ำอย่างมีระบบภายใต้กระบวนการกลุ่มอย่างยั่งยืนต่อไป

ทำที่สุดคุณเกษมฯ ได้ถ่ายทอดความรู้สึกที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานเขื่อนขุนด่านปราการชล ว่า “พลนิกรได้รับความกินดีอยู่ดี และบรรเทาทุกข์ภัย ชาวบ้านจึงมีความซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์ท่านอย่างมาก ผมซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาโดยตลอด จะเอาการทำงานของพระองค์ท่านเป็นแบบอย่าง และตั้งใจสนองพระราชดำริ อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน”

เสียงสะท้อนจากชาวบ้าน และผู้ปฏิบัติงานในโครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล คงเป็นสิ่งยืนยันถึงผลแห่งความสำเร็จจากโครงการฯ ที่มีน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สมดังพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ตั้งไว้

ทราบซึ่งในพระมหากษัตริย์คุณ และรู้คุณค่าคำว่า “น้ำคือชีวิต”

■ ททัย วสุนันต์*

“ฝนแปด แดดสี่” เป็นประโยคที่ได้ยินเมื่อมีคนพูดถึง “ปักข์ใต้” หรือภาคใต้ของไทยซึ่งมีอยู่ ๑๔ จังหวัด นับตั้งแต่จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง สตูล พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส “ฝนแปด แดดสี่” นั้นหมายถึง

ภาคใต้ จะมีฝนตกประมาณ ๘ เดือน และมีหน้าแล้งประมาณ ๔ เดือน (แล้งแบบมีฝนพรำ) ภูมิอากาศแบบนี้เอื้ออำนวยให้ราษฎรประกอบอาชีพโดยเฉพาะการทำสวนยางพารา สวนผลไม้ ปาล์มน้ำมัน ผู้ที่เดินทางไปยังปักข์ใต้โดยรถยนต์ จะพบกับบรรยากาศครึ้ม ฝนตกสลับกับ

แดดรำไร พร้อมกับความชุ่มชื้นของต้นไม้เขียวชอุ่มตลอด ๒ ข้างทางที่รถยนต์วิ่งผ่าน

“ฝนสี่ แดดแปด” เป็นประโยคที่จะได้ยินจากคนที่พูดประชดประชันชาติทำไมหรือ ! ... ก็เพราะสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล

*นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ภาคใต้ สำนักงาน กปร.

เนื่องจากเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มากมาย เช่น ปรากฏการณ์เอลนีโญ ลานีญา ภาวะโลกร้อนโดยเฉพาะการตัดไม้ทำลาย ป่าต้นน้ำลำธารเพื่อขยายพื้นที่ทำกิน ตามการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้ฝน ที่เคยตกอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี “**ฝนตกแบบกระจาย**” กลายเป็น “**ตก**

แบบเป็นกระจุก” คือตกในปริมาณที่มาก แต่น้อยวันและแล้งเป็นเวลานาน โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีปริมาณฝน เฉลี่ยต่อปีที่ ๒,๔๐๐ มิลลิเมตร และ ๒,๒๕๐ มิลลิเมตร ตามลำดับ หากดู ค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนต่อปีแล้ว จะเห็น

ว่ามีปริมาณมากกว่าภาคอื่น ๆ ของ ประเทศไทย แต่ถ้าดูให้ลึก ๆ แล้วกลับ พบว่า ฝนตกเป็นกระจุก คือตกก็ตกมาก ไม่กี่วัน หลังจากนั้นฝนจะทิ้งช่วง เกิด ภาวะฝนแล้ง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ พื้นที่ทั้งสองจังหวัดและภาคใต้ ที่ราษฎร มีอาชีพปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน ลองกอง

เงาะ มังคุด ฯลฯ ซึ่งเป็นพืชที่ต้องการน้ำ หากแล้งนาน ๆ จะทำให้ “ยืนต้นตาย” หรือไม่ให้ผลผลิตเท่าที่ควร เป็นปัญหาหนักอกของราษฎรเป็นระยะเวลานานหลายปี ไม่รู้ว่าจะต้องสู้กับภัยธรรมชาติได้อย่างไร จะย้ายที่ทำกินก็ไม่ได้ จะก่อสร้างแหล่งน้ำสำรองก็ไม่มีทุน รอความช่วยเหลือจากภาครัฐก็ต้องรอคิวไม่รู้ว่าจะถึงชุมชนตอนเมื่อไหร่ เนื่องจากรัฐเองก็มั่งบประมาณจำกัด

“น้ำคือชีวิต”

ความทราบถึงเบื้องยุคลบาทจากการถวาย “ฎีกา” ขอพระราชทานแหล่งน้ำ เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ประสบความเดือดร้อนขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคที่ทยอยขอพระราชทานความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง หลาย ๆ โครงการตลอดมาโดยในเบื้องต้น สำนักงาน กปร. และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและสรุปแนวทางการช่วยเหลือราษฎร เสนอสำนักราชเลขาธิการ เพื่อกกราบบังคมทูลขอพระบรมราชวินิจฉัยรับโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งที่ผ่าน ๆ มาหากผลการพิจารณาเบื้องต้นสามารถช่วยเหลือตามที่ราษฎรร้องขอแล้วไม่มีโครงการใดเลยที่พระองค์ท่านจะไม่พระราชทานความช่วยเหลือ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นเหลือที่บันดาลให้ราษฎรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

โครงการทำนบดินห้วยปลายพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เมื่อวันที่ ๒๑ – ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ สำนักงาน กปร. ได้จัดสื่อมวลชนสัญจรเพื่อส่งมอบการบริหารจัดการน้ำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๒ โครงการ จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลายพันโครงการที่มีพระมหากุณาธิคุณ ได้แก่ โครงการทำนบดินห้วยปลายพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลประสงค์ อำเภอกำแพง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ

โครงการอ่างเก็บน้ำทำนบ ๓ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมู่ที่ ๒ ตำบลร้อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โครงการทำนบดินห้วยปลายพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งสามารถช่วยเหลือราษฎรบ้านคลองโสด หมู่ที่ ๑๓ บ้านคลองรอก หมู่ที่ ๑๕ บ้านไร่ยาว หมู่ที่ ๑๖ และบ้านคลองสงค์ หมู่ที่ ๑๘ จำนวน ๒๙๔ ครัวเรือน ๑,๔๗๐ คน ให้มีน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และทำการเกษตรได้อย่างพอเพียงตลอดทั้งปี

นายนิพนธ์ พงษ์คอง

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๖ (ผู้ถวายฎีกา)
รู้สึกประทับใจที่ในหลวงได้พระราชทานแหล่งน้ำ ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์พระราชทานน้ำให้

นางบุญให้ จันทร์ร้อย

ทำให้ผลผลิตสวนปาล์ม และผักสวนครัวที่ปลูกไว้ ได้ผลผลิตที่ดีมากกว่าเมื่อก่อน รายได้เพิ่มมากขึ้น ขอขอบพระทัยในหลวง

นางละออง นະประสม

การทำสวนและครัวเรือนมีความสะดวก เมื่อก่อนต้องรองน้ำฝน เดี่ยวนี้ใช้น้ำสะดวกมาก และขอให้ในหลวงทรงพระเจริญ

นายถนอม เลปะแมน

ดีใจมากที่ได้ใช้น้ำที่พระราชทานจากในหลวง ทำให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นและจะรักษาต้นน้ำเพื่อให้อุปโภคบริโภคได้ตลอดไป ขอขอบพระทัยในหลวง

นายชิต ขาวเกตุ

มีความเป็นอยู่ที่สบายขึ้น ไม่ต้องเสียค่าไฟฟ้าเพื่อปั้มน้ำมาใช้ ได้ใช้น้ำจากประปาเขาที่ในหลวงพระราชทานประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากขึ้น และจะดูแลรักษาไว้ตลอดไป ขอให้ในหลวงทรงพระเจริญ

นายทองศักดิ์ โฮมวงษ์

ดีใจที่มีน้ำใช้อุปโภคบริโภคตลอดทั้งปี ซึ่งเมื่อก่อนขาดแคลนน้ำใช้ขอขอบพระทัยในหลวงที่พระราชทานน้ำมาที่ห้วยปลาย จะช่วยกันบำรุงรักษาร่วมกันตลอดไป

โครงการอ่างเก็บน้ำทำนบ ๓ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอ่างเก็บน้ำทำนบ ๓ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ สามารถช่วยเหลือราษฎรในเขตพื้นที่ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จำนวน ๑๓ หมู่บ้าน และราษฎรในเขตพื้นที่ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภोजุฬาภรณ์ จำนวน ๒ หมู่บ้าน รวมประชากร ๓,๑๔๒ครัวเรือน ๑๖,๗๕๙ คน ได้มีน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และทำการเกษตรได้อย่างเพียงพอตลอดทั้งปี

นายไพรินทร์ กงศรี

รู้สึกดีใจมากที่มีการก่อสร้างโครงการนี้ หลังจากที่เฝ้ารอคอยมาเกือบ ๑๐ ปี โครงการส่งน้ำให้ราษฎรได้อย่างทั่วถึง น้ำอุดมสมบูรณ์ ขอขอบคุณในหลวงที่ได้พระราชทานโครงการนี้มาให้รู้สึกซาบซึ้งในองค์พ่อหลวงที่ไม่ทิ้งประชาชน

นายอนุรักษ ชุมเปีย

ถ้าไม่มีในหลวงก็คงไม่มีโครงการนี้ ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอย่างที่สุด แต่ก่อนน้ำไม่พอใช้ ปัจจุบันมีน้ำเพียงพอ การขนส่งก็สะดวกขึ้น

นางนงเยาว์ พิมพัมหา

หลังจากโครงการแล้วเสร็จ การคมนาคมและทุกอย่างสะดวกสบาย มีน้ำใช้อย่างพอเพียง คนด้านล่างมีน้ำใช้ อีกทั้งยังนำน้ำจากโครงการไปผลิตทำน้ำประปาในเขตอำเภอร้อนพิบูลย์ด้วย ขอพระคุณในหลวงที่พระราชทานโครงการนี้มาให้

นายนิคม คงเรือง

เมื่อก่อสร้างโครงการเสร็จ ไม่ขาดแคลนน้ำ การสัญจรก็สะดวกสบาย การขนส่งสินค้าเกษตรสะดวกขึ้น ขอให้ในหลวงทรงพระเจริญ เป็นมิ่งขวัญของพวกเราตลอดไป

คำบอกเล่าและเรื่องราวจากราษฎรทั้ง ๒ จังหวัดเป็นเครื่องยืนยันแล้วว่าไม่ว่า ณ ที่แห่งใดที่ราษฎรได้รับความเดือดร้อน หากความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท จะไม่ทรงนิ่งเฉยได้พระราชทานความช่วยเหลือความร่วมเย็นให้แก่ราษฎรได้รับความสุขโดยทั่วกัน 🙏

“ครูเกษตรกร” ในศูนย์เรียนรู้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

■ ศศิธร อิ่มเนย*

จุดประกายนำทาง

“ครู” มีความหมายอยู่ในตัวเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ การที่เราจะเป็นครูได้จะต้องใช้ทั้งเวลา ความรู้ ความสามารถ และสิ่งสมประสงค์ในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งปัจจุบันผู้ถ่ายทอดความรู้ให้เรานั้นได้ชื่อว่าเป็นครู มีอยู่หลายแบบ

โดยครูที่จะกล่าวถึง ณ ที่นี้ คือ “**ครูด้านการเกษตร**” ซึ่งเป็นครูที่นอกจากจะต้องศึกษาหาความรู้ในตำราแล้ว ยังต้องมีความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติที่สามารถจะถ่ายทอดให้คนอื่น ๆ ได้

ในระหว่างที่ผ่านมากการทำเกษตรแบบผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ก้าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร ได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอาหารเพียงพอ ช่วยลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครอบครัว และส่วนหนึ่งที่ร่วมเป็นแรงผลักดันคือ “**ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**”

*เจ้าหน้าที่สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ภาคใต้ สำนักงาน กปร.

จังหวัดนราธิวาส ซึ่งศูนย์ฯ แห่งนี้ ก่อตั้งมาเป็นระยะเวลาเกือบ ๓๐ ปี โดยมีภารกิจเพื่อมุ่งเน้นการศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนาสภาพดินที่มีปัญหาและใช้ประโยชน์ไม่ได้ ให้นำกลับมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรกรรมได้อีก โดยได้มีการนำผลสำเร็จของศูนย์ฯ ไปขยายผลส่วนหนึ่งคือ ในพื้นที่ **โครงการหมู่บ้านปศุสัตว์เกษตรมูโนะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นศูนย์สาขาที่ ๓ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ที่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว โดยเน้นเรื่องแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว เนื่องด้วย **“ดิน”** เป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการทำการเกษตร หากดินเสื่อม ไม่มีคุณภาพ ผืนดินนั้นก็จะเป็นเพียงที่ดินที่ไม่มีคุณค่า ไม่มีประโยชน์ ในด้านการเกษตรแม้แต่น้อย

โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานแนวทางในการศึกษาวิธีแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัด โดยเริ่มต้นจากการเร่งดินให้เป็นกรดจัด จนถึงจุดที่ไม่สามารถปลูกพืชเศรษฐกิจใดๆ ได้ ซึ่งวิธีการเร่งดินให้เป็นกรดจัดรุนแรงนี้ พระองค์ทรงเรียกว่า **แก้งดิน** หรือ **ทำให้ดินโกรธ** จากนั้นจึงหาวิธีการปรับปรุงดินให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้ โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนา

พิกุลทองฯ ได้ดำเนินการทดลองใน ๓ รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ ๑ การปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อการปลูกข้าว โดยการใช้น้ำล้างความเป็นกรด และระบายน้ำทิ้งในเวลาที่เหมาะสม คือ ๔ สัปดาห์ ใส่หินปูนฝุ่นในอัตราครึ่งหนึ่งของความต้องการปูน (๑.๕ ตันต่อไร่) และกระบวนการสุดท้ายคือ การใส่ปูนอัตราต่ำ เพื่อสะเทินกรดควบคู่กับการขังน้ำแล้วเปลี่ยนน้ำทุก ๆ ๔ สัปดาห์

รูปแบบที่ ๒ การปรับปรุงดิน
เปรี้ยวจัดเพื่อปลูกพืชไร่ พืชผัก โดยใส่
ปูนฝุ่นในอัตรา ๒ ตันต่อไร่ ร่วมกับการ
ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมี

รูปแบบที่ ๓ การปรับปรุงดิน
เปรี้ยวจัดเพื่อปลูกไม้ผล ควรขุดยกร่อง
เพื่อป้องกันน้ำท่วมและช่วยล้างกรดบน
คันดินลงสู่คูด้านล่าง ควรปรับปรุงดิน
บริเวณสันร่องก่อน โดยหว่านหินปูนฝุ่น
อัตรา ๒ ตันต่อไร่ เพื่อสะเทินกรด ก่อน
ปลูกพืชรอกันหลุมด้วยปูนขาวหรือ
หินปูนฝุ่นร่วมกับปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก

ทฤษฎีใหม่ เกษตรที่เป็นทางเลือก

ผลจากการดำเนินงานขยายผล
ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ นี้เอง
ได้จุดประกายให้เกษตรกรรายหนึ่งที่อาศัย
อยู่ในโครงการหมู่บ้านปศุสัตว์เกษตร
มุโนะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่

หมู่ที่ ๔ ตำบลโมฆิต อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัด
นราธิวาส ชื่อ **นายเพียร สอิ่งทอง** ชายวัย
๔๙ ปี มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน ๙ คน
และมีสมาชิกแรงงานภาคเกษตร ๒ คน
สามารถจำหน่ายผลผลิตให้กับผู้บริโภค
ในหมู่บ้านและตามความต้องการของตลาด
อีกทั้ง ยังคำนึงถึงแรงงาน โดยใช้แรงงาน
ในครอบครัวที่มีอยู่อย่างเต็มที่และมี
ประสิทธิภาพ สามารถกระจายแรงงาน
ได้ตลอดปี ซึ่งจากการทำการเกษตรแบบ
ไร่นาสวนผสมดังกล่าวนี้ สามารถทำรายได้
เข้าสู่ครัวเรือนถึงประมาณ ๒๕๐,๐๐๐
บาทต่อปี

นายเพียรฯ เลือกใช้พื้นที่จำนวน
๘ ไร่ ทำนาข้าว จำนวน ๒ ไร่ และสวน
ไม้ผล จำนวน ๖ ไร่ เพื่อเป็นพืชหลัก และ
ปลูกพืชอายุสั้นแซมเพื่อเป็นรายได้เสริม
เช่น พริกชี้หนู มะเขือ บวบ ถั่วฝักยาว
มะนาว และกล้วย

อาชีพเสริมจากการทำการเกษตร
คือ การเลี้ยงปลาตุ๊ก ปลาแรด ปลานิล
และเลี้ยงควาย จำนวน ๔ ตัว

ในส่วนของ การพัฒนาดิน
นายเพียรฯ ได้ผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่ง
พด.๑ สำหรับการบำรุงดิน ผลิตน้ำหมัก
ชีวภาพโดยใช้สารเร่ง พด. ๒ เพื่อเร่ง
การเจริญเติบโตของพืช ใช้วัสดุปรับปรุง

ดิน เช่น หินปูนฝุ่น และมีการปลูกหญ้า
แฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ถึงน้ำหมักชีวภาพเป็นอีกหนึ่ง
ความสำคัญที่ช่วยในเรื่องของการปรับปรุง
บำรุงดิน

ผลจากการเลือกที่จะปรับ
เปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร ที่นายเพียรฯ
ได้เลือกให้กับตนเองและครอบครัว ทำให้
วิถีชีวิตเปลี่ยนไป ไม่เพียงทำให้รายจ่าย
ลดลงอย่างชัดเจน ยังทำให้มีเงินออมทรัพย์
และค่อย ๆ ปลดหนี้สินลงได้ ทำให้ชีวิต
ความเป็นอยู่ดีขึ้น และครอบครัวมีความสุข
และจากผลสำเร็จที่สามารถมองเห็น
ได้นี้ จึงเกิดศูนย์เรียนรู้อันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ นายเพียร สอิ่งทอง เพื่อ
เป็นเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ ๑ ในจำนวน
ศูนย์เรียนรู้จำนวน ๒๖ ศูนย์ ที่สำนักงาน
คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.) และศูนย์ศึกษาการพัฒนา

พิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ร่วมกันส่งเสริมและจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็น เครือข่ายและศูนย์กลางการเรียนรู้และ เป็นตัวอย่างด้านการประกอบอาชีพให้แก่ ชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาศึกษา เรียนรู้และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ต่อไป

ชัยชนะที่เกิดจากความตั้งใจ

การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือการทำไร่นาสวนผสมและเกษตร ผสมผสานก็เพื่อให้เกษตรกรสามารถ พัฒนาตนเองตามแนวทางของเศรษฐกิจ พอเพียง คือการให้เกษตรกรมีความสามารถ ในการจัดการและจัดสรรพื้นที่ดิน แหล่งน้ำ

ทุน แรงงาน และกิจกรรมการเกษตรให้ เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้ พืชอยู่พอกินในครอบครัว ผลผลิตที่ เหลือจึงจำหน่ายมีรายได้ต่อเนื่อง รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายปี ผู้ครอบครัว ตลอดจนเป็นการลดความเสี่ยงในการ ดำเนินกิจกรรมการเกษตรและสามารถ พึ่งตนเองได้ จากประสบการณ์ที่ปฏิบัติจริง ศูนย์เรียนรู้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านไร่นาสวนผสมของ นายเพียร สะอึ้งทอง ได้รับการยอมรับว่าเป็นศูนย์ฯ ที่มีความ พร้อมที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ แก่ผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน และเพื่อ

นำไปปรับใช้วิธีการทำการเกษตรของ ผู้ที่สนใจได้เป็นอย่างดี

และอีกหนึ่งความภาคภูมิใจ ของนายเพียรฯ คือ การได้รับ **“รางวัล ชนะเลิศการประกวดหญ้าแฝก”** ครั้งที่ ๕ ประเภทปลูกและส่งเสริมการปลูก ใน โครงการประกวดการพัฒนาและรณรงค์ การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ ปตท. ร่วมกับ ๓ องค์กรสำคัญ ได้แก่ มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการ พิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) และกรมพัฒนาที่ดิน ในปี ๒๕๕๓

กว่าจะประสบความสำเร็จมาถึง ทุกวันนี้ ทุกคนล้วนผ่านร้อนผ่านหนาว มาแล้วทั้งสิ้น

และไม่มีใครที่ประสบความสำเร็จ โดยไม่ลงมือทำ เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ แล้วว่า รางวัลของความสำเร็วจะเป็น เครื่องการันตีว่าความเพียรพยายามของ ผู้ชายชื่อ **“เพียร”** ที่มีความเพียรสมชื่อ จะสามารถเป็นแรงผลักดันให้เกษตรกรไทย ที่ได้ยึดแนวพระราชดำริขององค์พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นสามารถใช้ได้ ผลจริงกับคนที่มีความตั้งใจและมุ่งมั่น

ดังนั้น “เศรษฐกิจพอเพียง” จึง เป็นปรัชญาที่สามารถพิสูจน์ได้จริง สามารถ ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทาง สายกลาง และเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้ รอดพ้นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงตาม คำนิยามของ คำว่า “พอ ก็คือ ความ พอเพียง คือ พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภ คนเราก็จะอยู่ได้อย่างเป็นสุข”

“พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท”

■ สุทัศน์ โปธิศรีกุล*

มีใครที่พอจะทราบกันบ้าง ว่า สถานที่แห่งใดในประเทศไทย ที่มีการใช้ไฟฟ้าเป็นครั้งแรก

คือสถานที่ใด สถานที่แห่งนี้ เป็นสถานที่สำคัญของประเทศไทย และมีความงดงามวิจิตรบรรจง เป็นอย่างมากเลยล่ะครับ..

เอาล่ะบางท่านอาจจะยังไม่เคยทราบ บอกไปเพิ่มให้อีกด้วยว่า สมัยเมื่อกรุงเทพมหานคร ยังเป็นจังหวัดพระนครอยู่นั้น กรมศิลปากร ได้กำหนดให้ใช้รูปสถานที่แห่งนี้ เป็นตราประจำจังหวัดด้วยนะครับ

บอกไปขนาดนี้ บางท่านอาจทราบแล้ว แต่บางท่านก็อาจจะยังไม่ทราบ ก็จะเฉลยแล้วนะครับ สถานที่สำคัญในประเทศไทยที่มีการใช้ไฟฟ้าเป็นที่แรกก็คือ..พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ینگละครับ
*เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศ สำนักงาน กปร.

แปลกใจกันบ้างไหมเอ๋ย..คราวนี้คงร้อง อ้อ..กันแล้วนะครับ ว่าเป็นสถานที่สำคัญเพียงใด เอาล่ะ ทีนี้เรลองมาหาความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาว่าสร้างขึ้นในรัชกาลใด เหตุใดจึงได้มีการใช้ระบบไฟฟ้ากับสถานที่แห่งนี้เป็นแห่งแรก อีกทั้ง พระที่นั่งแห่งนี้มีความสำคัญอย่างไรบ้างกันดีกว่านะครับ

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท คือหนึ่งในพระที่นั่งที่สำคัญในพระบรมมหาราชวัง เป็นพระที่นั่งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น เพื่อเป็นท้องพระโรงในปี ๒๔๑๘ ภายหลังเสด็จประพาสสิงคโปร์และชวา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จางนายอน คลูนิช ชาวอังกฤษ สถาปนิกจากสิงคโปร์ เป็นนายช่างหลวงออกแบบพระที่นั่ง นายเฮนรี คลูนิช โรส เป็นนายช่าง

ผู้ช่วย โดยมีเจ้าพระยาภาณุวงศ์มหาโกษาธิบดี (ท้วม บุนนาค) เป็นแม่กอง พระยาเวียงไทรนฤบาลเป็นผู้กำกับดูแลการทุกอย่าง และพระประดิษฐภักดี เป็นผู้ตรวจกำกับบัญชีและของทั้งปวง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๔๑๘

เดิมมีพระที่นั่งต่าง ๆ เรียงต่อเนื่องกันรวม ๑๑ องค์ ปัจจุบันเหลืออยู่เพียง ๓ องค์ คือ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท และพระที่นั่งมุลสถานบรมอาสน์กับพระที่นั่งสมมติเทวราชอุปบัติ ซึ่งพระที่นั่งทั้ง ๒ องค์ที่กล่าวถึงนั้นได้รื้อลงแล้วสร้างใหม่ในรัชกาลปัจจุบัน ทั้งนี้ ในปี ๒๕๔๒ ได้มีโครงการสร้างพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทส่วนต่อเติมในพื้นที่ด้านหลัง เพื่อใช้ในการพระราชทานเลี้ยงต้อนรับพระราชอาคันตุกะ แล้วเสร็จในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๙

เริ่มแรกนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระที่นั่งองค์ใหม่เป็นแบบตะวันตก แต่สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) กราบบังคมทูลขอให้ทำเป็นปราสาท จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนทรงหลังคาเป็นหลังคายอดปราสาท ๓ ยอด เรียงกันตามสถาปัตยกรรมไทย และเสด็จฯ ยกยอดปราสาทในปี ๒๔๒๑ มีการเฉลิมพระราชมนเทียรในปี ๒๔๒๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า **“พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท”**

พระที่นั่งองค์นี้ชั้นบนสุด เป็นที่ประดิษฐานพระบรมอัฐิของพระมหากษัตริย์ และพระมเหสี ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา เป็นที่เสด็จออกให้คณะทูตานุทูต ข้าราชการชั้นสูงเข้าเฝ้าฯ หรือรับรองแขกผู้มีเกียรติ ภายในพระที่นั่งเป็นที่ประดิษฐาน พระที่นั่งพุดตานถม ซึ่งเป็นพระราชอาสน์ราชบัลลังก์ประจำพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท องค์พระที่นั่งทำด้วยไม้หุ้มเงินถมลงยาทาทองซึ่งเรียกว่า ถมตะทอง นับได้ว่าเป็นเครื่องถมทองชิ้นใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

โคมโพนแซนเดอเลียร์ขนาดใหญ่ภายในพระที่นั่งนั้น ที่จริงแล้วมิใช่ส่งมาโดยตรงสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ได้ส่งมาที่บ้านของตนเอง แต่ปรากฏว่าโคมนั้นมีขนาดใหญ่เกินไป ท่านจึงนำมาถวายแด่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาทยังเป็นสถานที่แห่งแรกในประเทศไทยที่มีการใช้ไฟฟ้าเป็นครั้งแรกอีกด้วย ด้วยเหตุที่ว่ากรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ได้ทอดพระเนตรเห็นแสงไฟฟ้านั้นที่ประเทศทางตะวันตก และมีพระราชประสงค์ที่จะมาใช้ในประเทศไทย

พระราชมณเฑียรสถานหมู่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

พระราชมณเฑียรสถานหมู่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เป็นพระราชมณเฑียรหมู่ใหญ่อยู่ตรงกลางระหว่างพระที่นั่งในหมู่พระมหามณเฑียร และพระที่นั่งในหมู่พระมหาปราสาท สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เดิมมี ๑๑ องค์ คือ

๑. พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

๒. พระที่นั่งมูลสถานบรมอาสน์ เป็นพระที่นั่งที่สร้างต่อเนื่องกับท้องพระโรงกลางพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ด้านตะวันออก ใช้เป็นห้องสำหรับพระราชทานเลี้ยง

๓. พระที่นั่งสมมติเทวราชอุปบัติ เป็นพระที่นั่งที่สร้างต่อเนื่องกับท้องพระโรงกลางพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ด้านตะวันออก เดิมใช้เป็นที่เสด็จออกขุนนาง และประชุมร่วมกับคณะที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน และเป็นสถานที่ทรงประกาศพระบรมราชโองการเลิกทาส พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริให้สร้างพระที่นั่งนี้ ตรงบริเวณที่เป็นพระตำหนักชั้นเดียวที่เสด็จพระราชสมภพ

๔. พระที่นั่งดำรงสวัสดิ์อันัญวงศ์ เป็นพระที่นั่งที่สร้างต่อเนื่องกับพระที่นั่งสมมติเทวราชอุปบัติ ด้านตะวันตก ใช้เป็นห้องเครื่องลายคราม มีชื่อเรียกขานว่า **“ห้องผักกาด”**

๕. พระที่นั่งนิพัทธพงศ์ถาวรวิจิตร เป็นพระที่นั่งที่สร้างต่อเนื่องกับพระที่นั่งมูลสถานบรมอาสน์ ด้านตะวันออกเป็นท้องพระภูษา

๖. พระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร เป็นพระราชมณเฑียรที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อยู่ทางทิศใต้ของพระที่นั่งมูลสถานบรมอาสน์ และพระที่นั่งสมมติเทวราชอุปบัติ บางครั้งใช้เป็นสถานที่รับรองแขก (ปัจจุบันได้มีการก่อสร้างใหม่ในสถานที่เดิม)

๗. พระที่นั่งอมรพิมานมณี เป็นพระวิมานที่บรรทมของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อจากพระเฉลียงด้านหลังพระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร

๘. พระที่นั่งสุทธาศรีอภิมณี เป็นห้องประทับสมเด็จพระอัครมเหสีอยู่ด้านตะวันออกของพระที่นั่งอมรพิมานมณี

๙. พระที่นั่งบรรณาคมสรณี เป็นห้องทรงพระอักษร อยู่ด้านตะวันตกของพระที่นั่งอมรพิมานมณี

๑๐. พระที่นั่งปรีดีราชาวโรทัย เป็นห้องพักผ่อนพระราชอิริยาบถ ต่อจากพระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร

๑๑. พระที่นั่งเทพนิยน์มณฑการ เป็นห้องสมเด็จพระราชโอรสและสมเด็จพระราชธิดา ทางด้านเหนือของพระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร

สาระความรู้ที่น่าสนใจนี้ได้จาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/>

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท0339

องค์กรพอเพียง ก่อประโยชน์กำลังสาม

■ สมลักษณ์ บุนนาค*

เศรษฐกิจพอเพียงในปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง และมีการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในภาคประชาชน ภาคชุมชน ภาคเกษตร และภาคธุรกิจ แต่หากทำความเข้าใจในหลักปรัชญาอย่างถ่องแท้แล้ว จะพบว่าปรัชญานี้สามารถปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐได้อย่างดี

ดังเช่นการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครั้งที่ ๒ ของสำนักงาน กปร. ที่จัดประกวดหน่วยงานองค์กรภาครัฐระดับกรมที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารงาน ซึ่งเป็นที่น่าชื่นชมว่ามีหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานที่เล็งเห็นความสำคัญของการน้อมนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์

ใช้กับการจัดการในองค์กรจนประสบผลสำเร็จ สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตัวอย่างหนึ่งที่น่าจับตามอง คือ ธนาครเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือ ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐขนาดใหญ่ที่ดำเนินงานในเชิงบริหารธุรกิจการให้บริการสินเชื่อภายใต้การกำกับของกระทรวงการคลัง

*นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

นโยบายพอเพียง...ประโยชน์กำลังหนึ่ง

ปี ๒๕๔๐ ได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจอันมีสาเหตุจากปัญหาการบริหารของสถาบันการเงิน ค่าเงินบาทลดลงอย่างรุนแรง และ ธ.ก.ส.เป็นหนึ่งในสถาบันการเงินที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ประสบปัญหาขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีภาระหนี้สินเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ ธ.ก.ส. จำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ของหน่วยงานให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงโดยเลิกการพึ่งพาจากภายนอก เลิกกู้เงินจากต่างประเทศ รมรณรงค์ฝากเงินอย่างเข้มข้นเพื่อให้มีเงินทุนเพียงพอแก่การให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกร ส่งผลให้ ธ.ก.ส. มีการปรับตัว และได้รื้อนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร โดยในปี ๒๕๔๙ ได้กำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงานของ ธ.ก.ส.

ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีได้มุ่งหวังกำไรสูงสุด มีความพอเพียงของแหล่งเงินทุนที่สอดคล้องกับการขยายสินเชื่อโดยลดการพึ่งพาเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ มีระบบเตือนภัยและบริหารความเสี่ยงครอบคลุมทุกด้าน มีระบบการบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าโปร่งใส เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีความ

รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR) เช่นการส่งเสริมการออมและจัดตั้งมูลนิธิเพื่อเป็นสวัสดิการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงาน ดังนั้น การปรับระบบการทำงานขององค์กรให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ นับเป็นกำลังหนึ่งที่ก่อประโยชน์ให้องค์กรรอดพ้นจากวิกฤตและสามารถดำรงธุรกิจการให้บริการสินเชื่อได้อย่างต่อเนื่อง

**กำลังสอง... สู่อำนาจเพิ่ม
ประสิทธิภาพภายใน**

ผลลัพธ์จากการปรับยุทธศาสตร์ที่หันมาเน้นการดำเนินงานบนฐานของความพอดี ไม่เกินตัว และความเป็นองค์กรภาครัฐที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่เกษตรกรในการลงทุนประกอบอาชีพเกษตรกรรม เน้นเพิ่มรายได้พัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและครอบครัวให้มีความกินดีอยู่ดี ทำให้ ธ.ก.ส. ได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นวัฒนธรรมองค์กร สำหรับเป็นหลักปฏิบัติของพนักงาน ธ.ก.ส.ทุกคน

ด้วยวิสัยทัศน์ที่สังเกตเห็นว่า ในการดำเนินงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพควรเริ่มพัฒนาจากภายใน คือพนักงานทุกคนควรมีจิตสำนึก ยึดมั่นในการพัฒนาตนเองก่อน และการส่งเสริมให้พนักงานในองค์กรดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความเป็น คนดี คนเก่ง จะทำให้พนักงานละเว้นการกระทำอันไม่ควรต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการบริหารจัดการด้านการเงินให้แก่องค์กร เพราะเมื่อบุคลากรในองค์กรมีความซื่อสัตย์ สุจริตแล้ว จะสามารถลดการทุจริตในการให้บริการสินเชื่อ และสามารถขับเคลื่อนกระบวนการขั้นตอนการทำงานได้อย่างเที่ยงตรง รวดเร็ว ตลอดจนมีจิตสำนึกที่ช่วยเหลือเกษตรกรลูกค้า

ในการวางแผนการพัฒนาอาชีพการเกษตรได้อย่างครบวงจร เป็นประโยชน์กำลังสองจากนโยบายสู่การแปลงเป็นวัฒนธรรมการปฏิบัติขององค์กร ส่งผลให้เป็นองค์กรที่มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

กำลังสาม... เผยแผ่สู่ภายนอก

ด้วยอุดมการณ์ที่มุ่งมั่นให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐาน เพื่อความรวดเร็ว ซื่อสัตย์ สุจริต ในการให้บริการความช่วยเหลือแก่เกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และส่งเสริมให้พนักงานมีวัฒนธรรมที่ดีเป็นหลักปฏิบัติ ทำให้ ธ.ก.ส. มีต้นแบบการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกลไกในการขับเคลื่อนที่สามารถเผยแผ่สู่ภายนอกองค์กร โดยการเป็นผู้นำการถ่ายทอดความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยเหลือแนะนำการเปลี่ยนแปลง

ให้แก่เกษตรกรลูกค้าได้ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพ สนับสนุนให้มีการพัฒนาอาชีพอย่างเป็นลำดับขั้นไม่ก้าวกระโดดจนไม่สามารถยืนด้วยตนเองได้ ส่งผลให้เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีอาชีพที่มั่นคง มีครอบครัวที่เป็นสุข มีสภาพทางการเงินที่แข็งแกร่ง มีคุณภาพชีวิตที่ดีตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกลไก ๓ ด้าน คือ ด้านองค์กร ด้านพนักงาน และด้านลูกค้า จึงเป็นพลังสามกำลังการพัฒนาที่ทำให้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดประโยชน์กำลังสามสู่ประชาชนทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง และมั่นคงถาวร และเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา สำนักงาน กปร. และ ธ.ก.ส. ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ธ.ก.ส. จำนวน ๘๔ แห่ง ซึ่งจะกระจายอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในปี ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ศูนย์เรียนรู้ฯ เหล่านี้จะเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้สู่พื้นที่ใกล้เคียง ประชาชนจะได้ร่วมถวายนามจงรักภักดี ด้วยการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงกันทั่วประเทศ

วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี พร้อมด้วย คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ สำนักงาน กปร. เดินทางไปร่วมพิธีมอบความช่วยเหลือพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้แก่ครอบครัวของ นางสาวดวงพร นาคสุข และครอบครัวนางภัสสร แสงราช ซึ่งได้ถวายฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือ จากนั้นได้ติดตาม และเยี่ยมชมแปลงสาธิตการทดลองเกษตรธรรมชาติ กลุ่มเกษตรกร และนิทรรศการโครงการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรี ในการนี้ องคมนตรี ได้ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการฯ ดังนี้

๑) ขอให้คณะทำงานน้อมนำพระราชดำริ แนวทางการดำเนินโครงการที่ได้พระราชทานไว้เป็นแนวทางการดำเนินงาน

๒) เน้นให้มีการอบรมด้านการเกษตร ให้แก่ กลุ่มเป้าหมาย อาทิ กลุ่มเด็กวัด กลุ่มเกษตรกรรอบพื้นที่วัดญาณ และทหารใหม่

ระหว่างเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๓

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี

พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร จากสำนักพระราชวัง สำนักงาน กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เดินทางไปมอบเครื่องนุ่งห่มกันหนาวพระราชทานและติดตามงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพื้นที่ภาคเหนือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ประกอบด้วย โครงการพัฒนาบ้านกอก- บ้านจุนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอปัว จังหวัดน่าน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแกียง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านสันติสุข อำเภอปาง จังหวัดพะเยา สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านสบซุ่น อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน และโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริ บ้านหนองห้า อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ระหว่างวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน - ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓

ประกอบด้วยโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านธารทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ฟาร์มทดลองเลี้ยงแกะและสัตว์ปีก บ้านร่มฟ้าทอง อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ดอยบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่อง

มาจากพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านห้วยเมืองงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ดอยดำ อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงราย โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ตามพระราชดำริ บ้านนาศิริ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

ประกอบด้วย โครงการอนุรักษ์แหล่งพันธุกรรมป่าสักและพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร บริเวณลุ่มน้ำของ-ลุ่มน้ำปาย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านกีดสามสิบ

อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านแม่ตุงติง อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านขุนแตะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร บ้านทุ่งต้นจั่ว อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และ โครงการฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านดงเย็น อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ระหว่างวันที่ ๒๒-๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๓

ประกอบด้วย โครงการทดลองหมู่บ้านประมง บ้านห้วยเจริญ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านป่าคา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่บ้านอุดมทรัพย์ อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ สำนักงาน กปร. จัดการประชุมสรุปผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๓ และพิจารณาแผนงานการเตรียมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา โดยมีนายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานการประชุม พร้อมด้วย นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี นายสวัสดิ์ วัฒนายากร องคมนตรี นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. และผู้บริหาร

ของสำนักงาน กปร. มีวัตถุประสงค์เพื่อ รายงานผลการดำเนินงานและผลสำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปี ๒๕๕๓ และพิจารณาแผนงานในการดำเนินงานในปี ๒๕๕๔ รวมถึงการเตรียมการในการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ภายใต้ชื่องาน ๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา

